

DARBININKAS

Vol. LXXXIX, Nr. 2 (24)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

February - Vasaris, 2004

Mums yra didi pareiga savo tautos praeitį gerai pažinti ir iš jos mokytis

SIMAS SUŽIEDĖLIS

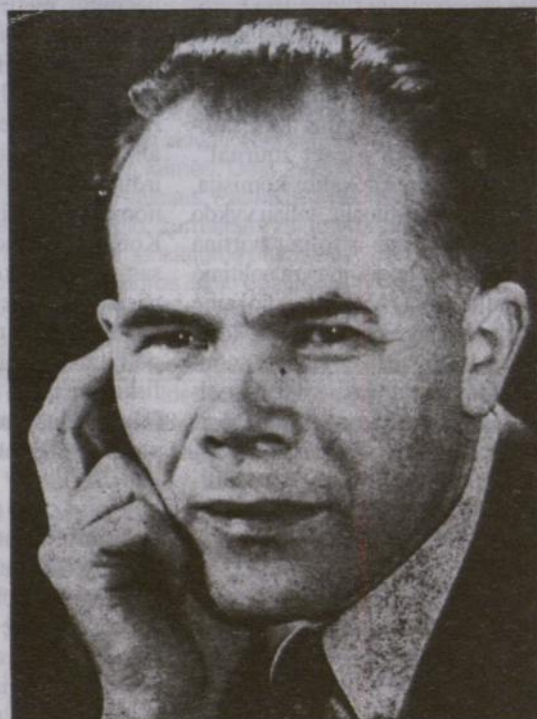
Dar senovės romėnai sakydavo, kad istorija yra gyvenimo mokytoja, o kas iš jos nesimoko, būna it vaikas: *homines historiarum ignari semper sunt pueri*.

Šis lotyniškas posakis buvo parinktas *Aušros* pratarmei šūkiu. Juo norėta pabrėžti, kad žmogus nėra pakankamai subrendęs sąmoningam savo tautos gyvenimui, jei gerai nepažįsta praeities ir iš jos nesimoko. Kiekviena subrendusi ir sąmoninga tauta dėl to kreipia didelį dėmesį savo praeičiai: *stengiasi iš jos pasimokyti, geriau save pažinti, suprasti savo paskirtį kitų tautų šeimoje ir semtis stiprybės ateičiai*.

Mokytis iš savo tautos istorijos ir semtis iš jos stiprybės mus ragino ne tik *Aušra*, *Varpas* ir *Tėvynės Sargas*, bet ir tebeskatina ir Lietuvos himnas, sukurtas tautinio atgimimo metu. Tautinis atgimimas visada reikalingas gilesnio ir jausmingesnio praeities praskleidimo. Mūsų tautos žadintojai dėl to stengėsi Lietuvos praeitį vynioti į romantišką žavesį. Praeities romantika ilgai tebevyravo nepriklausomoje Lietuvoje ir tebesilaiko dabartinėje mūsų nuotaikose, nes mus veikia nauja tautos sprespauda ir nelaisvė.

Bet kol praeityje teįieškoma, kas atrodo didinga ir žavų, nors ir nebūtų visai tikra, tautos istorija esti daugiau patriotizmo kaitintoja. Mokytoja ji pasidaro tada, kai savo praeitį tikriau pažįstame ir blaiviau ją vertiname: kai nusimanome *kas buvo praeityje gero ar prasto ir kas dabarčiai sekina ar nekartotina*. Patriotizmui tai nekliūva, bet dar tvirčiau jį pagrindžia. "Kai tauta atsimena savo praeitį, apverčia savo tėvų kaltes ir džiaugiasi jų laimėjimais, ji pajaučia savyje kilniausią jausmą, ji pajaučia tėvynės meilę" (E. Levisse).

Tautos istorija pirmiausia ir moko savo tėvynę geriau pažinti ir ją pamilti. Ji nusako praeitį tos žemės, kurią mūsų sentėviai padarė sava: įdirbo ją savo prakaitu, sulaustė savo krauju, sudvasino savo gyvenimu. Kiekviename tėvynės žingsnyje sutinkame savo senolių būties ir kūrybos pėdsakus: sodybose ir pilyse, rūmuose ir bažnyčiose, kaimuose ir miestuose, kovų vietose ir kapinyuose. Visa tai mums yra sava, nes savo tautos išgyventa, kurta ir ginta. O kas yra sava ir artima, nors ir nebūtų visai tobula, pirmiausia ir mylima. "Sava tauta

Simas Sužiedėlis

"Darbininko" vyr. redaktorius 1950 - 1966

mylima ne dėl to, kad yra didelė, graži ir galinga, bet visų pirma dėlto, kad jinai yra mums sava" (St. Šalkauskis).

Tą meilę savai tautai ir kraštui pagilina praeities pažinimas. Jausmo giluma atsiranda iš to, kad tėvynės vaizduose įžiūrime ne vien tai, kas dabar yra, bet ir tai, kas yra buvę prieš daugelį amžių ir kas nenutrūkstama gija siekia mūsų dienas. Mūsų atmintyje istorija "prikelia tai, kas jau buvo mirę, kas buvo nutolę ir kas buvo tarsi nustumta į tamsiąją bedugnę" (N. Berdiajevas).

Istorija nusako, kaip tauta išnirio iš tų žilos senovės tamsių ūkanų, įsijungė į tolimesnį istorijos vyksmą ir nuėjo
(nukelta į 7 psl.)

Livyčiai Lietuvoje

Ar Lietuvos įstojimas į NATO ir Europos Sąjungą bus aptemdytas šalyje vykstančio skandalo? Neatrodo. Lietuvos, kuri yra viena ekonomiškai stipriausių Euro-Atlantinės sąjungos šalių kandidačių, prezidento apkaltos procesas tik patvirtina politinių ir teisinių institucijų stiprumą, rašo įtakingas JAV laikraštis "The Wall Street Journal". Specialioji Seimo apkaltos komisija, remdamasi Konstitucija, toliau vykdo tyrimą. R. Paksas ir toliau tvirtina esąs nekaltas ir teigia, jog yra politinio sąmokslų auka. Vis dėlto politinė situacija nepakenkė Lietuvos ūkio reformų vykdymui, makroekonomikos augimui, patraukliam investicijoms klimatui ir Lietuvos, kaip būsimos Europos sąjungos narės, patikimumui. Šalies BVP augimas yra didžiausias Europoje (2003-8%). Biudžeto deficitas 2003 m. buvo 2,6%, 2004 m. – 2,95 %, tačiau jis mažesnis nei EU nustatyta 3% riba. Numatytos 2003-ųjų metų biudžeto įplaukos buvo viršytos, dėl to 2004-aisiais daugiau lėšų skirta sveikatos apsaugai, švietimui, žemės ūkiui ir minimaliam darbo užmokesčiui padidinti. Infliacija išlieka nežymi, valiutos kursas stabilus. 2006-2007 m. planuojama pereiti prie euro, kaip ir 2007 m. prisijungti prie Šengeno sistemos. Nekrito ir pasitikėjimas Lietuva kaip Euro-Atlantinės sąjungos šalimi. Lietuvos saugumo departamentas kartu su Jungtinėmis Valstijomis ir kitomis sąjungininkėmis ėmėsi priemonių apsaugoti su NATO ir šalies saugumu susijusią informaciją. Lietuva kasmet 2 % savo BVP skiria krašto apsaugai (kitos NATO šalys skiria mažiau). Lietuva turi du būrius, veikiančius Irake prižiūrint britams ir lenkams, bei taikdaryų grupę Bal-

kanuose, prižiūrimą NATO. Taigi, nors prezidentas įklimpęs užsitiesusiame skandale, Lietuva kaip stipri valstybė ruošiasi įstoti į NATO ir Europos Sąjungą. www.DELFI.lt

Pagal ekonominės laisvės indeksą, kurį sudaro "Heritage Foundation" ir "Wall Street Journal", Lietuva užima 22-ąją vietą. Nuo 2002 m. ji pakilo į viršų per septynias pozicijas. Latvija kartu su Izraeliu dalijasi 29 vietą, į kurią šoktelėjo iš 33-iosios, o Estija, kaip ir 2002 m., yra šeštoji. Rusija užima 114 vietą. Jau dešimtus metus iš eilės laisviausia ekonomine šalimi yra laikomas Hongkongas. Po jo eina Singapūras, Naujoji Zelandija, Liuksemburgas ir Airija. Į pirmąjį dešimtuką taip pat įeina Didžioji Britanija, Danija, Šveicarija ir Jungtinės Valstijos. Labiausiai ekonomika yra kontroliuojama Šiaurės Korėjoje. Ekonominės laisvės indeksas įvertina ekonominę laisvę 155 pasaulio šalyse. Sąrašas sudaromas pagal įvairius rodiklius - prekybos politikos liberalizavimą, mokesčių ir fiskalinę naštą, vyriausybės kišimąsi į ekonominius procesus, monetarinės politikos stabilumą, juodosios rinkos dydį bei kitus. **ELTA**

Nuo š. m. pradžios įprasti pašto indeksai keičiami pašto kodais iš penkių skaičių. Manoma, kad indeksus pakeitė pašto kodai garantuos didesnę korespondencijos paskirstymo ir pristatymo greitį. Pagal naują tvarką, kuri turėtų pagreitinti laiškų ir siuntinių pristatymą, atskirą kodą turės ne tik gatvė, bet ir atskiri namai. Naujieji pašto kodai yra iš penkių skaitmenų. Pirmieji du kodo skaitmenys nurodo apskritį, miestą ar rajoną, iš kurio arba į kurį siunčiamas laiškas. Kiti trys skaitmenys reiškia adresato gyvenamąją vietą bei pašto skyrių. Atskiri kodai yra suteikti stambiesiems klientams. Paštų kodų katalogai skelbiami interneto svetainėje www.post.lt. **BNS**

Daugiau kaip 40 kartų nemokamai davę kraujo gyventojai gali pretenduoti į valstybinę pensiją, tačiau kol kas nė vienas kandidatas

valstybinei pensijai nepristatytas. Prieš penketą metų priimta Vyriausybės nutarime "Dėl garbės donorų vardo suteikimo tvarkos patvirtinimo" nustatyta, kad donorui, ne mažiau kaip 40 kartų nemokamai davusiam kraujo ar 200 kartų - plazmos ir ne mažiau kaip 10 metų aktyviai dalyvavusiam nemokamos donorystės veikloje, suteikiamas Garbės donorų vardas. Asmuo, kuriam suteiktas garbės donorų vardas, turi teisę gauti valstybinę pensiją. Europos Sąjungos valstybės įvairiai skatina neatlygintą kraujo donorystę - nuo apdovanojimų, privilegijų, garbės raštų ar ženklelių iki piniginių atlygių. Statistika rodo, jog mūsų Lietuvoje pamažu populiarėja neatlygintina kraujo donorystė. 2002 m. donorai kraujo davė 81,7 tūkst. kartų. Iš jų mokamai - 73,8 tūkst., nemokamai - 4,5 tūkst. kartų. Tuo tarpu 2001 m. be atlygio donorai kraują davė 2,8 tūkst. kartų. Beje, vyrai kraujo gali duoti ne dažniau nei 5, moterys - 4 kartus per metus. **ELTA**

Lietuvos miestuose gyvena maždaug du trečdaliai Lietuvos gyventojų, o likusieji - kaime. Statistikos departamento duomenimis, kuriais užfiksuota padėtis prieš vienerius metus iki 2001-aisiais vykusio visuotinio surašymo, iš 3,451 mln. žmonių mieste gyveno 65,9%, arba 2,189 mln., o kaime - truputį daugiau kaip trečdalis 34%, arba 1,129 mln. Lietuvos gyventojai pasižymi aukštu sėslumo lygiu. Per vienerius metus iki surašymo tik 3,3% miesto gyventojų keitė savo gyvenamąją vietovę, o kaimo gyventojų - dar mažiau - 3%. Miesto gyventojai dažniau negu kaimo kėlėsi gyventi į kitus miestus, kaimo gyventojai dažniau negu miesto kėlėsi gyventi iš vieno kaimo į kitą. Dažniausiai savo nuolatinę gyvenamąją vietovę keitė 20-39 metų gyventojai, sėsliausi buvo 60 metų ir vyresni gyventojai - jie nuolatinę gyvenamąją vietovę keitė itin retai. Pagal surašymo duomenis iš 3,484 mln. žmonių 92,9%. Lietuvos gyventojų gimė Lietuvoje, iš jų 45,1% - mieste, 47,8% - kaime. **Elta**

Į Vasario 16-tąją artėjant ir nuo jos tolstant

Vasario Šešioliktosios aktas, anot prof. Z. Ivinskio, pasiliko reikšmingu kertiniu akmeniu (antrosios) Lietuvos valstybės atstatyme. Tą aktą, suderinę nuomonę, skelbė dvidešimt išsimokslinusių, tėvynę mylinčių įvairių politinių srovių ir ideologijų atstovai. Kelio pradžia link to "kertinio akmens" buvo tautinis atgimimas maždaug XIX amžiaus antroje pusėje. Po nepasisekusio 1863 metų sukilimo rusams uždraudus lietuvišką spaudą, tautoje prieš tą draudimą kilo pasipriešinimas. Pasipriešinimo vadu tapo Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius. Jis Prūsijoje spausdinamose savo knygutėse ir slapta gabenamose į Lietuvą rašė: "Lietuviai, žinokite, kol bus maskoliai mūsų krašte, tol nesiliaus katalikus persekiojė". Ragino steigti slaptas lietuviškas mokyklas, neskaityti graždančios, saugotis šnipų. "Jokia baimė, jokie grasinimai, kančios, ištrėmimai, pagaliau net pati mirtis tenenugąsdina jūsų". Valančius, gindamas katalikų religiją kartu žadino ir tautinį sąmoningumą.

Kovoje už savo spaudą iškilo patriotinis sąjūdis su savo pasaulietiška šviesuomene. Pasirodė "Aušra", "Varpas", "Tėvynės sargas", "Apžvalga"; iškilo J. Basanavičiaus, V. Kudirkos ir kiek jaunesnių – Jakšto, Maironio, Vaižganto, Šliūpo ir kiti vardai. Dalinai laimėta 1905 m. revoliucija sudarė palankias sąlygas politinei sąmonei bręsti. Į Vilniaus seimą 1905 m. suvažiavo 2000 delegatų, atstovaujančių įvairių pakraipų susigrupavimams ir rezoliucijose iš Rusijos caro pareikalavo Lietuvai autonomijos. Pirmasis didysis karas žingsnius į Vasario Šešiolikąjį paspartino. Vilniaus konferencijoje 1917 išrinkta 20-ties asmenų Lietuvos Taryba. Po pasitarimų su Rusijon pasitraukusiais ir Amerikos lietuviais ir po sunkių derybų su vokiečių okupacine valdžia ir po įvairių diplomatinio manevrų, Lietuvos Taryba 1918 m. vasario 16 paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktą. Taryba paskelbė, o Lietuvos jaunimas nuogom krūtinėmis ją apgynė nuo puoliančių bolševikų, lenkų ir bermontininkų.

Vasario Šešioliktoji, "kertinis valstybės atstatymo akmuo", neatsirado netikėtai iš nakties. Kelias į ją buvo ilgas, duobėtas, lydimas sėkmių ir nesėkmių. Tuo keliu žygiavo idealistinis elitas kartu su tėvynę mylinčia dorovinga liaudimi. Žygiavo, kol pasiekė tikslą. Bet ir pasiekus, nebuvo laiko atsikvėpti: tuoj pat "kertinį valstybės atstatymo akmenį" reikėjo ginti nuo svetimųjų ir savo vidinių priešų ir tautos išdavikų. Daug kančių tauta patyrė ir daug lietuviško kraujo nutekėjo apsigynimo kovose 1918-1920, tautos sukilime 1941, ginkluotoje partizanų rezistencijoje prieš komunistų okupaciją 1944-1954. Ir kas nuostabiau, kad visų tų kovų, dalinai išskyrus 1918-1920 laikotarpį, kruvinos aukos našta nešė savanoriai, vieni vieni palikti savo likimui. Nė vienoje bent Europos valstybėje kito tokio pavyzdžio nėra. Gražinant gyvybę Vasario Šešiolikajai 1990, apsieita su mažesnėmis kraujo aukomis, kai po Sąjūdžio vėliava su prof. Vytautu

Landsbergiu priekyje lietuvių tauta pademonstravo vieningą ryžtą atsikratyti ir komunizmo ir Rusijos okupacija. Tai paliudijo:

- Baltijos kelias 1989;

- 1990 Kovo 11-osios nepriklausomybės atkūrimo aktas, skelbiąs, kad "Lietuvos Tarybos 1918 m. Vasario 16 d. Nepriklausomybės aktas... niekada nebuvo nustojęs teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pagrindas";

- 1991 sausio 13 sėkmingas beginklių minių pasipriešinimas Sovietų Rusijos karinėms jėgoms Vilniuje, patiriant 14 žuvusiųjų ir 700 sužeistųjų nuostolius;

- 1992 plebiscitas, kuriame virš 90% Lietuvos gyventojų pasisakė už nepriklausomą Lietuvą.

Tikro pavojaus akivaizdoje lietuviai nesiskaldo. Moka sujungti jėgas ir laimėti. Deja, ne visada moka pasinaudoti laimėjimo vaisiais. Paskelbus nepriklausomybę, netrukus prasidėjo, žurnalisto Valdo Vasiliausko žodžiais, "amžinasis nomenklatūros pavasaris". Iš senosios/naujosios nomenklatūros iškilo oligarchai, tvirtai į savo rankas paėmę valstybės ekonominio ir iš dalies politinio gyvenimo vairą. Seimas tapo praturtėjimo ir įtakos stiprinimo vieta. Gal todėl partijos ir seimas apklausų lentelėje visada stovi apačioje. Idealistinė visuomenė ir organizacijos, kaip kadaise partizanai kagėbistų, dabar infiltruotos įtakingų savanaudžių ir naudojamos savo tikslams.

Vasario Šešioliktoji simbolizuoja Lietuvos laisvę. Kelias į ją buvo ilgas ir sunkus. Ji lyg karūna 1918 m. Vasario 16 buvo uždėta ant lietuvių tautos galvos. Ta karūna įpareigoja visą tautą ir kiekvieną asmeniškai taip kaip prieš 750 metų įpareigojo karaliaus vainiku apvainikuotą Mindaugą:

Uždėjo pareigą ir man, ir mano tautai

Ją nešė ne vien tik iškilmų dienom,

Kad niekam ji per amžius nevergautų,

Ir kad atgimtų vis jėgom jaunom.

(Bernardas Brazdžionis)

Idealistinę išeiviją, ištikimai pusę šimtmečio dirbusią Vasario Šešioliktosios išvadavimui, atgimusios Lietuvos politinių partijų vadai ir vadukai ignoravo arba net atvirai atstūmė. Kai kurie išeiviai į valdžios struktūras – prezidentūrą ir seimą – pateko ne pro priekines duris, bet pro užpakalines, kur konstitucinės teisės saugikliai neveikė. Kelią po ten surado asmeniškai oportunistinis veržlumas arba kitos jėgos.

Šiais metais Vasario Šešiolikąją švenčiame susiskaldžiusioje tautoje ir iš dalies išeivijoje. Kai iškyla tikras pavojus, tauta nesiskaldo. Ji, kaip praeityje, vienijasi. Šiandien ji planingai skaldoma ne dėl iškilusios naujos grėsmės valstybei, kaip skelbiama, bet dėl prezidentūros ir "įsiamžinimo" Lietuvos istorijoje, pasirašant įstojimo į NATO ir Europos Sąjungą dokumentus. Kad Lietuva daugiau nevergautų, tikėkime, ji vėl atgims jaunom jėgom.

-jk-

Vampyras siautėjant

Žemaičiai okupuotoje Lietuvoje stato partizanams pirmąjį paminklą

GINTARAS ŠIDLAUSKAS - specialiai "Darbininkui"

(pradžia praeitame nr.)

Lygos Telšių skyriaus narius pradėjo pasiekti laiškai, kuriuos pasirašydavo "raudonieji keršytojai".

Tuoju po mitingo suformavome paminklo partizanams pastatymo komitetą, kurio nariais buvo pranešimo autorius, Kazys Šalkauskas, Bronius Perlavičius, Bronius Navickas, Vytautas Kneita, Pranciškus Monkus ir Alfonsas Prišmantas.

Projektą parengė, paminklą pagamino ir tekstą jame iškalė Telšių buitinio gyventojų aptarnavimo kombinato paminklo dirbtuvių meistras A. Prišmantas. Paminklas užsakytas oficialiai, sumokėti pinigai, tvarkingai apiforminta visa reikalinga dokumentacija. Paminklų dirbtuvėse apsilankė KGB Telšių rajono poskyrio operatyvinis darbuotojas ir davė atitinkamus nurodymus dirbtuvių administracijai. Po šio vizito dirbtuvių administracija meistriui A. Prišmantui tęsti darbą, o užsakovams atsiimti teisėtai įsigytą paminklą uždraudė, motyvuodama tuo, kad nėra gautas leidimas jį statyti. Tenka paaiškinti, kad leidimą delsta suteikti, kadangi valdžiai nebuvo tiksliai žinomas paminkle numatomas iškalti tekstas, ypač nuogąstauta, kad jame gali būti iškalts žodis "laisvė".

Kai buvo kreiptasi į Varnių m. Vykdomąjį komitetą, teiraujantis, ar jau išnagrinėtas pareiškimas dėl leidimo statyti paminklą, atsakyta, kad bus sušauktas varniškių susirinkimas, kuris ir nuspręs: reikia Varniams tokio paminklo, ar ne.

Toks susirinkimas įvyko gegužės 4 d. Jame dalyvavo rajono vykdomojo komiteto primininko pavaduotoja, komunistų partijos rajono komiteto politinio švietimo kabineto vedėjas, rajono architektas, KGB atstovai. Susirinkime dalyvavo apie keturiasdešimt varniškių. Dauguma ten dalyvavusių eilinių gyventojų pasisakė už. Paminklo pastatymo komitetą susirinkime atstovavo Bronius Perlavičius. Kai valdžios atstovas jo paklausė, koks užrašas bus iškalts paminkle, šis, vadovaudamasis faktiniais sumetimais, pateikė valdžios pageidaujamą atsakymą: "Pokario metų aukoms atminti. Lenkiame galvas". Supraskite, statomas paminklas ir mūsų partizanams, ir jūsų sribams, kurie tam tikra metafizine prasme gal ir laikytini okupacijos aukomis.

Komiteto nariai taip pat kreipėsi į Telšių rajono

Prie paminklo stovi jo pastatymo iniciatoriai: buvęs Kęstučio apygardos partizanų rėmėjas, politinis kalinys, Norilsko lagerio sukilimo dalyvis, Vyčio Kryžiaus ordino kavaliereus Kazys Šalkauskas (kairėje) ir buvęs Lietuvos Laisvės lygos Telšių skyriaus pirmininkas Gintaras Šidlauskas (2002).

architektą prašydami išduoti raštišką leidimą paminklui statyti. Šis negalėjo išduoti tokio leidimo, kol savo akimis neįsitikino, koks iš tikrųjų tekstas iškalts paminkliniame akmenyje.

Paminklas, kuriame jokio teksto dar nebuvo, slapta išgabentas iš dirbtuvių ir paslėptas pas Telšių gyventojus Petrą ir Jadvygą Petkevičius. P. Petkevičius talkino ir rengiant pirmąjį mitingą. Kadangi ši vieta KGB tapo žinoma, likus parai iki paminklo pastatymo ir pašventinimo iškilnių jis buvo pervežtas ir paslėptas pas vieną netoli Varnių esančio kaimo gyventoją. Dar reiktų paminėti talkininkus Vacį Motuzą, Aloyzą Šarkauską.

Paminkle buvo iškalts kryžius, Gedimino stulpai ir tekstas "Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę 1944-1954 m. Laisvės siekianti tauta".

Norint gauti leidimą statyti, teko leisti architektui susipažinti su jame iškaltu tekstu. Architektas, išvydęs šį tekstą, pasakė, kad leidimo suteikti negalės. Paprašius išduoti uždraudžiantį statyti dokumentą, tai ir buvo padaryta. Pažymyje, kiek pamenu, užfiksuota, jog paminkle iškalts tekstas neatitinka tikrovės. Tai nebuvo architekto asmeninis sprendimas.

Paminklo saugojimu, jo transportavimu į Varnius, fundamento išpylimu ir kitais praktiniais reikalais daugiausia rūpinosi K. Šalkauskas. Jis, kaip ir kiti Lygos

Telšių skyriaus nariai, tomis dienomis beveik be perstojo buvo stebimas KGB darbuotojų.

Paminklo pastatymui pasirinktas pirmasis gegužės sekmadienis – Motinos diena.

Jį pašventinti sutiko Telšių katedros vikaras (dabar – Kražių klebonas) kun. Alionidas Budrius. Jam KGB darė spaudimą nedalyvauti renginyje, jis buvo kviečiamas atvykti į prokuratūrą. Vienas iš Vilniaus atvykęs čekistas spaudė vikarą atsisakyti šventinti paminklą.

Prieš tai, balandžio 15 d. Lygos tautinės tarybos pirmininkas Antanas Terleckas ir Telšių skyriaus pirmininkas G. Šidlauskas parašė ir išplatino kreipimąsi į buvusius Lietuvos partizanus, antisovietinės rezistencijos dalyvius. Jame parašyta: „Broliai! Ilgus tautinio genocido metus Jūsų vardas buvo niekinamas spaudoje, sovietinių istorikų darbuose, bolševikinių aktyvistų lūpose. Ir dabar Jums tebėra priskiriami nusikaltimai, kurių Jūs niekada nepadarėte. Pirmasis mėginimas atstatyti istorinį teisingumą įvyko š. m. vasario 12 d. Varniuose, kur LLL Telšių skyrius surengė mitingą, skirtą NKVD nužudytiems Lietuvos partizanams pagerbti. Valdžios trukdymai surengti šį mitingą ir spaudos atsiliepimai apie jį liudija, jog dabartinė sovietinė administracija tebėra priešiška nusiteikusi buvusių Lietuvos partizanų atžvilgiu. (...) Paskutinių metų įvykiai Lietuvoje liudija, jog Jūs pradėta rezistencija prieš okupacinį režimą tęsiama, tiesa, šį sykį taikingomis priemonėmis“. Kreipimosi pabaigoje buvo laisvės kariai paraginti susirinkti į Varnius ir dalyvauti paminklo atidengimo iškilmėse. Šį kreipimąsi ne sykį perskaitė „Amerikos balso“, „Laisvosios Europos“ radijo stotys.

Gegužės 3 d. LKP CK, LSSR AT ir LSSR MT organas „Tiesa“, reaguodamas į minėtą dvidešimt aštuonių Telšių m. karo ir darbo veteranų, pokario aktyvistų laišką, išspausdino publikaciją „Praeities negalim nubraukti. Kokie kovotojai telkiasi į Lietuvos Laisvės Lygą“. Straipsnio autorius klausė: „Ko mitinguose siekia šie vyrai, savo tiesą gynę automatais pokario miškuose? (...) Vis dažniau girdime jų balsą. Vis garsiau jis kalba. O kaip ir dera buvusiems „laisvės kariams“, ir jų organizacija savo pavadiniman įrašė žodį „laisvė“ – pasivadino Lietuvos laisvės lyga. Vienas programinių jos reikalavimų – pastatyti Vilniuje ir kitose vietovėse paminklus vadinamiesiems Lietuvos partizanams. Nė vienas Lygos renginys neapsieina be jų dalyvavimo“. Po netikėtai objektyvios įžangos sekė kelios šmeižto pastraipos, kuriose įsisenėjusiu stiliumi suniekinti du mitinge Varniuose kalbėję partizanai. Straipsnis užbaigtas griežtai ir rūsčiai: „Matyt, ne visi, išėję iš miško, galutinai sudėjo ginklus. Kai kam pilietinis karas tęsiasi, atgailauti tautai jie nesiruošia. Lankydamiesi didesnius ir mažesnius Lietuvos miestelius, rengdami mitingus, jie mėgina klaidinti žmones, visomis išgalėmis skatina pasukti į klystkelius“. Straipsnyje užsipultas Karaliaučiaus krašte gyvenęs partizanas S. Bubulas buvo pasmerktas Timiriazovo gyventojų sueigoje. Jį iškoneveikė ir srities laikraštis „Leninskij put“. Jis kaltintas žmogžudiška praeitimi. Tuo

tarpu rehabilitacinėje Lietuvos Aukščiausiojo teismo išvadoje konstatuota, jog „jo veiksmuose nenustatyta nusikaltimo sudėties“.

Paminklo fundamentas išpiltas gegužės 4 d. Tai atliko K. Šalkauskas, B. Perlavičius, V. Kneita, B. Navickas. Prisistatęs Varnių vykdomojo komiteto atstovas ir milicininkas pasiteiravo, kas šičia daroma. Paaiškinta, kad darbai vykdomi privačiame sklype, taigi valdžiai nesą reikalo nerimauti. Buvusiame NKVD-MGB Varnių valsčiaus būstinės pastate tuo metu buvo įrengtas gyvenamasis namas ir vieta, kurioje numatyta pastatyti paminklą, priklausė to namo gyventojams Liudvikui ir Salomėjai Ramanauskams. Vėliau ne kartą naudojome šį privačios nuosavybės argumentą. Teko net perspėti: jeigu privačioje teritorijoje pastatytas paminklas bus nugriautas, apgynimo beliks ieškoti tarptautinėse institucijose.

Apie artėjančias iškilmes informavo „Amerikos balso“, „Laisvosios Europos“ radijo stotys, informacija platinoma kitais prieinamais būdais.

Turėta informacijos, kad K. Šalkauskui gali būti organizuojama avarija. Dėl Varniuose artėjančio renginio Vilniuje lankėsi KGB Penktosios valdybos operatyviniai darbuotojai iš Maskvos. Įvyko pasitarimas siaurame rate LKP CK.

K. Šalkauską kelyje sustabdęs KGB Telšių rajono poskyrio darbuotojas pasiteiravo, ar paminklas bus statomas neturint valdžios leidimo. Šis, siekdamas pristabdyti KGB trukdymus, diplomatiškai atsakė: „Kaip susirinkę žmonės nubalsuos, taip ir bus“. Tad tikėjimės ir priešiška nusiteikusių asmenų dalyvavimo. Ne visi būgštavimai pasitvirtino, tačiau įtampos būta nemažos.

Iškilmėms pirmininkauti buvau apsisprendęs aš, tačiau atsitiktinumas lėmė, kad staiga po trumpos ir ūmios ligos mirus žmonos seseriai, mano dalyvavimas tapo nebeįmanomas, juolab, kad laidotuvių diena sutapo su paminklo pastatymo ir pašventinimo diena.

Kaip ir pirmą sykį, buvo nudraskyti visi skelbimai, kviečiantys į paminklo atidengimo iškilmes.

Kažkodėl tą pačią dieną ir net tą pačią valandą surengtas ne tik Motinos dienos paminėjimas Telšiuose, bet ir sovietmečiu nugriauto bei daugiausia valdžios finansais ir pastangomis atstatyto paminklo atidengimas ir pašventinimas kaimyninėje Pavandenėje. Mes džiaugėmės kiekviena pastanga atkuriant tautos vertybes, kad ir kas tai darytų, tačiau stebėjimės mūsų ir valdžios organizuotų renginių simptomatišku synchronizavimu būtent pastarosios iniciatyva.

Gegužės 7 d. apie 13 val. pradėjus rinktis pirmiesiems iškilmų dalyviams, paminklas buvo atvežtas ir pradėtas statyti. Pastatymo darbai užbaigti likus vos ne keliomis minutėmis iki iškilmų pradžios. Iš Varnių bažnyčios po Šv. Mišių artėjo giedanti procesija su Telšių Katedros vikaru kun. A. Budriumi priešakyje. Vietinė valdžia lyg ir bandė organizuoti kažkokią protesto akciją, tačiau iš to, atrodo, nieko neišėjo.

Kun. A. Budriui pašventinus paminklą, kalbėjo Anta-

nas Terleckas, Arnas Tujanskas, Leonas Laurinskas, Steponas Bubulas, buvęs politinis kalinys Juozas Reimeikis, Lygos akademinio jaunimo grupės pirmininkas Leonardas Vilkas, Demokratų partijos atstovas Boleslovas Bilotas, žuvusių trijų partizanų sesuo Irena Einikienė, tautinio jaunimo sąjungos "Jaunoji Lietuva" vadovas Stanislovas Buškevičius, Jadvyga Aleksandra-vičiūtė, poetas ir aktorius Kęstutis Genys. Renginiui pirmininkavo Tremtinių sąjungos atstovas Jaroslavas Banevičius. Prieš paminklo pastatymą ir partizanų pagerbimą pasisakė Gražina Nikolajeva.

Renginį filmavo garsieji operatoriai Laima Pangonytė, Albinas Kentra.

Po iškilnių jų organizatoriai pakvietė svečius užžėsti užkąsti į Varnių restoraną, tačiau prie durų tuoj buvo pakabinta lentelė su užrašu "Sanitarinė valanda".

Apie paminklo pastatymą dar tą patį vakarą informavo pagrindinės Vakarų radijo stotys.

Pirmomis po pastatymo dienomis ir naktimis paminklas buvo saugomas, nes būta grasinimų jį nugriauti ar net susprogdinti.

Pradžioje jis buvo gausiai lankomas ekskursijų iš Žemaitijos ir atokesnių Lietuvos vietų. Jo pastatymo aplinkybėmis domėjosi Lietuvos atstovas prie Šventojo Sosto Lozoraitis.

Gegužės 12 d. "Laisvoji Europa" informavo apie LLL, LDP, TJS "Jaunoji Lietuva" pareiškimą SSRS deputatams nuo Lietuvos apie persekiojimus, kuriuos patiria iškilnių Varniuose organizatoriai. Lygos Telšių skyrius išplatino pareiškimą, kuriame pareikalavo "nutraukti LLL Telšių skyriaus narių ir rėmėjų sekimą bei persekiojimą, nes jų veikla yra atvira ir nekenkia atkuriamos valstybės saugumui". Televizijos žinių laida "Panorama" žiūrovus dezinformavo pareiškdamą, kad Varniuose pastatytas paminklas savanoriams. Apie paminklo pastatymą gausiai rašyta Amerikos lietuvių spaudoje.

Gegužės 18 d. rajoninio laikraščio straipsnyje "Smūgiai į vienus vartus arba kaip Varniuose buvo atidengtas paminklas" apgailestauta, kad vasario 12 d. mitinge niekas neišdrįso garsiai paprieštarauti, nors "tame gau-sokame žmonių būryje buvo ir komunistų, ir tarybos darbuotojų, pokario laiko aktyvistų, liaudies gynėjų". Publikacijoje apgailėta, kad paminkle iškaltas ne neutralus užrašas "pokario aukoms atminti", kad renginys įvyko be oficialaus valdžios leidimo, kad jame nuskambėjo raginimas surengti referendumą dėl Lietuvos išstojimo iš Sovietų Sąjungos. Ir apskritai tai buvęs jau besivienijančios tautos skaldymas. Reikia pastebėti, kad pakankamai informatyvioje tam laikui publikacijoje vietos rasta ir vienai kitai objektyvesnei išvadai. Dar pastebėsiu, jog po poros metų tas pats autorius rašė: "tačiau ar ta kova buvo beprasmė? Ne. Jeigu ne partizaninis judėjimas, kažin apie kokią lietuvių procentą Lietuvoje šiandien galėtume kalbėti ir iš viso ar galėtume. (...) ir jeigu ne tas Sąjūdis (partizanų), ne pagrindžio kova, nežinia ar būtume sulaukę 1990 metų kovo 11-osios dienos". Manau, kad abu tekstai buvo nuoširdūs, tad belieka ak-

centuoti, kad 1989-1991 metais įvyko giluminis lūžis ne vieno žmogaus galvosenoje.

Tačiau gegužės 30 d. vietinėje spaudoje perskaitėme sentimentaliai brutaliai apybraižą "Randas". Joje veikia, anot apybraižos autoriaus, "sužvėrėjusi kaimo turčių gauja". Būsimieji partizanai, girdi, artėjant frontui, doriems komunistams ir jų rėmėjams lupo nagus ir kalė vinis į smilkinius. Apybraižos herojė, prisimindama tuos laikus, reziumuoja: "O dabar... Dabar... (...) panašioms budeliams kai kas stato paminklą. Skaudu. Baisiai skaudu. Ir nesuprantama".

Po paminklo partizanams pastatymo protestuojančių laiškų ir peticijų sulaukė Telšių rajono komunistų partijos ir vykdomasis komitetas.

Visą laiką nuo paminklo pastatymo iki pat šios dienos jį globojo ir prižiūrėjo Varnių gyventojai Pranciškus ir Bronislava Monkai.

Iš šiame tekste paminėtų asmenų jau mirę Bronius Perlavičius, Vytautas Kneita, Steponas Bubulas, Petras Petkevičius, Kęstutis Genys.

1991 m. paminklas pripažintas valstybės saugomu objektu ir įtrauktas į Lietuvos istorijos paminklų atlasą.

Tiek mitingu, skirtu partizanų kovai pagerbti, tiek paminklo jiems pastatymu siekta išryškinti laisvės kovos esmę bei jos vertę žmogaus orumui ir tautos gyvybei.

Bernardinų (pranciškonų) bažnyčia Vilniuje.

Dail. J. Kuzminskio linoleumo raiziny

Mums yra didi pareiga savo tautos praeitį gerai pažinti ir iš jos mokytis

(atkelia iš 1 psl.)

savitu keliu, kurio jokia kita tauta nebekartoja. Kiekviena tauta turi savo charakterį ir veiksenos būdą, arba skirtingą individualybę, kurią vokiečių O. Baueris vadina „sustingusia istorija“. Tad tautos istorija nėra mums svetimas dalykas, nors gerai jos ir nepažintume, kaip nevisada gerai patys savo pažįstame. Tautos istorija yra įsiskverbusi į mūsų prigimtį ir ten palikusi nebeištrinamus pėdsakus. „Kartą sudarytas tautinis tipas gyvena ištisus amžius“ (R. Johannet). Tėvynės gamta, istoriniai žygiai ir mūsų senolių kultūra padarė tai, kas dabar esame: *nebepakartojama tauta su savo individualumu, paskirtimi kitų tautų šeimoje ir savo siekimais.*

Lietuvių tautos istorija rodo mūsų senolių *ištvėrimumą ir pastovumą, atsparumą ir užsidarymą, saikingumą ir paprastumą, nuoširdumą ir pakantą kitiems, gilų susimąstymą ir rimtį.* „Iš pažiūros lietuviai yra ramaus, lėto ir takaus būdo“, bet „užkliudytas moka ginti savo žemę ir tradiciją“ (A. Vaičiulaitis). Taip užkliudytas lietuvis praeityje prasiveržė toli siekusiais žygiais, kurie iškėlė vieną iš didžiausių Europoje valstybių, parodė lietuvių valstybininko gabumus ir didelį pakantumą kitiems. Bet kartu išryškino ir kai kurias silpnynes: *kultūrinį pasyvumą ir stoką lankstumo, skriaudžią savo tautai toleranciją, imlumą svetimybėm, tautinio genijaus išsklaidymą.* Dėl tų savo neigiamybių ilgainiui neatlaikęs kaimynų persvaros lietuvis turėjo išgyventi lenkiškojo aristokratizmo ir rusiškojo despotizmo poveikius. Vis dėlto tai neužstelbė nei lietuvių tautos savotiškumo, nei jos atsparumo, nei pakilumo ir polėkio atgauti laisvę, kuri nepriklausomoje Lietuvoje pasireiškė tokia energija, tartum Lietuvos valstybė būtųėjusi nepertrauktu keliu. Kas lietuvių tautos arčiau nepažino, tam buvo mįslė, iš kur tasai polėkis ir dvasinis gajumas buvo atsiradęs. Jisai gi glūdėjo lietuvių tautos charakteryje, kuris „yra ne kas kita, kaip tautos istorijos įvarža“ (O. Baueris), dėlto prasiveržia vis naujais kūrybos žygiais. Tauta siekia gyventi, nes ji turi savo paskyrimą ir savo siekinį – tautinę valstybę, nuo kurios ją nulenkia pasitaikančios nesėkmės ir prievartos, bet, rodos, tik tam, kad labiau išryškėtų tautos esminiai bruožai ir taptų pamokomis ateičiai.

Ateičiai mums reikia įsisąmoninti, kad lietuvių tauta yra sustumta į šį siaurą Baltijos pamarį rėžį, apgaubta didelių kaimynų ir įterpta tarp vakarų ir rytų kultūrų. Iš to aišku, kad ji tegali išsilaikyti „sielos ir dvasios didybe“ (Vydūnas), kurdama ir jungdama tai, kas yra gero bet kurioje kultūroje. Tai yra lietuvių tautos pašaukimas. *Lietuvių politiniai žygiai, kurie kitada mums nešė garbę, bet kartu ir nelaimę, nes politika buvo persvėrusi kultūrinį aktyvumą, dabar turi būti atsverti*

dideliais mostais kultūriniam darbe. Tai galima net tada, kai tautai laikinai atimama laisvė ir jos žmonės išsklaidomi. Tokiais atvejais kiekvienas savo tautos narys, kiek jisai išlieka sąmoningas, budrus ir kūrybingas, stato savo tautai naują ateitį. Esti laikotarpiai, kai „Apvaizda, rodos, atima tautai materialinę galimybę, kad tesiremtų dvasios jėgomis“ (M. de Munnynck). Dvasiai gi stiprinti tautos istorijos pažinimas yra neapsieinamas.

„Istorija mus jungia kaskart vis naujais ryšiais su tuo, kas buvo, ir su tuo, kas yra“ (A. Maceina). Ji žadina meilę savajai tautai; įkvepia pagarbos buvusiems karžygiams ir nusipelnusiems asmenim; skatina aukotis dėl tautos gero, jos laisvės ir teisingų siekimų; moko pažinti praeities klaidas ir jas taisyti; nusako tai, ko nebuvo pasiekta, dėl to tebelieka uždaviniu ateisiančiom kartom, kad tautos buvimas būtų pateisintas visuotinėje žmonijos istorijoje.

Tremtyje savo tautos istorija padeda nepamesti ryšio su visa tauta, jos likimu ir siekimais, kurie kartu yra siekimai kiekvieno tautos nario, kur jisai begyventų. „Istorija labiausiai neleidžia individo išrauti iš jo tautos“ (G. De Montenach). Kas leidžiasi raunamas, tolsta nuo savo tautos ir jungiasi į kitos tautos istorinį kelią. Šalia istorijos žmogus būti negali. Tad jeigu nepalieka savo tautoje ir nesimoko iš savo senolių ir tėvų praeities, mokysis ir seks kitų pavyzdžiu, kas ne visada tiks jo dvasiai ir charakteriui. Savo nenaudai jisai išsijungs iš tos dvasinės srovės, kuri tautoje „iš praeities per dabartį teka į ateitį“ (Boclitz).

Šviesesnės ateities laukiant ir jos siekiant, be kitų uždavinių, mums yra didi pareigia savo tautos istoriją gerai pažinti ir iš jos mokytis.

* * *

Profesorius Simas Sužiedėlis

„Darbininko“ vyr. Redaktorius 1950-1966, istorikas, daugelio knygų autorius, buvo gimęs 1903 m. lapkričio 10 d. Petrapilyje. Prieš du mėnesius suėjo 100 metų nuo jo gimimo. „Darbininko“ redakcija ir leidėjai, norėdami pagerbti jo atminimą ir pasiaukojimą lietuvių spaudai, spausdins „Darbininke“ keletą jo straipsnių. Skaitytojai tuoj atpažins Sužiedėlio nuostabiai gražią lietuvių kalbą ir išpuoselėtą stilių.

Prof. S. Sužiedėlis pradėjo dirbti „Darbininke“ 1950 m., Bostone, ir drauge su laikraščiu atsikėlė į New Yorką 1951 m. Tais pačiais metais į redakciją įsijungė rašytojas Paulius Jurkus, o 1952 m. į Ameriką pranciškonai atsikvietė prof. J. Brazaitį, kuris irgi įsijungė į „Darbininko“ redagavimą. Su tokiu redakciniu kolektyvu prasidėjo „Darbininko“ žydėjimo laikotarpis.

1966 m. sušlubavo S. Sužiedėlio sveikata, jis nebepajėgė kas savaitgalį važinėti pas šeimą į Brocktoną, MA. Tada jis paliko „Darbininką“ ir įsijungė į Lietuvių Enciklopedijos redagavimą So. Bostone. Mirė 1985 metais Broctone.

Padėkite išleisti knygą dvasiniam pasiskaitymui

Kreipiuosi į visus Amerikos lietuvius, į vyresniąją kartą, į šeimas ir į jaunimą; į visus, kurie ieško dvasinio atsinaujinimo ir sustiprinimo. Noriu atkreipti dėmesį į faktą, kad Lietuvoje planuojama išleisti kun. Vytauto Pikturnos parašytos trijų dalių pamokslų knygos „Šviesa ir gyvenimas“ antroji laida. Ši knyga labai tinka ir asmeniniam dvasiniam pasiskaitymui. Skaitiniai neilgi, spausdinti didesnėmis raidėmis, lengvai suprantami. Jie skirti sekmadieniams, įvairioms tautinėms ir bažnytinėms šventėms. Lietuvių kalba nuostabiai graži.

Pirma laida „Šviesa ir gyvenimas“ buvo išleista 1984 - 1986 m., trijų knygų komplekte, pagal bažnyčios ciklus A, B ir C., minkštais viršeliai, spausdino pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Neužilgo visi trys ciklai buvo išleisti vienoje knygoje. Šiuos pamokslius kun. V. Pikturna parašė Vatikano radijo programai; pats juos įkalbėjo į juostelę ir jie buvo perduoti į okupuotą Lietuvą.

Šios knygos antroji laida išvys pasaulį tikai tada, jei visi mieli lietuviai šį sumanymą parems savo pinigėmis aukomis. Spausdinimo išlaidos bus apie 6,000 dol. numatoma išleisti 500 egzempliorių.

People's Bank, Fairfield, Ct, yra atidaryta sąskaita: Rev. V. Pikturna's Book Fund. Šitaip ir prašome išrašyti čekį knygos paramai: Rev. Pikturna's Book Fund, ir siųskite jį sekančiu adresu: Irena Žemaitaitienė, 140 Highway Road, Fairfield, CT 06824.

Irena Žemaitaitienė

Kun. V. Pikturnos fondo pirmininkė

* * *

Čia pateikiame trumpą ištrauką (dalį vieno pamokslo) iš kun. Vytauto Pikturnos knygos „Šviesa ir gyvenimas“. Ji Amerikoje yra išparduota. Apie sumanymą Lietuvoje išleisti jos antrąją laidą skaitykite aukščiau.

Red.

TARNYBA LIGONIAMS

Kun. Vytautas Pikturna

Kristus yra pasakęs: „Ateikite mano Tėvo palaimintieji, ir paveldėkite jums nuo pasaulio įkūrimo parengtą karalystę, nes aš buvau ligonis, iš jūs mane aplankėte“ (Mt. 25, 34-36).

Šis palaiminimas ragina tikinčiuosius matyti Kristų kiekviename ligos ar negalios prisilėgtame žmoguje.

Kai suserga gyvulys, jis palieka bandą, pasitraukia kur nors į pašalį ir leidžia ilgai ligai eiti savo keliu. Tuo tarpu žmogus elgiasi visai priešingai: būdamas sveikas, tačiau, ligos ištiktas, prašo kitų pagalbos, ieško paguodos, suraminimo, nori būti lankomas. Pasilikęs vienas, jis jaučiasi pasilikęs be atramos.

Liga žmonių pasaulyje yra nesugriaujamas įrodymas, kad žmogus apspręstas gyventi bendruomenėje. Žmogus

Los Angeles, CA

Šv. Kazimiero parapijos naujoji taryba

Juozas Pupius – pirmininkas ir Finansinė bei Administracinė sekcija.

Gediminas Leškys – vicepirmininkas ir finansinė apskaita.

Dr. Danutė Giedraitienė – vicepirmininkė ir Liturgijos sekcija (Šv. Mišių skaitytojai).

Dr. Rolandas Giedraitis – sekretorius ir Liturgijos sekcija.

Dalilė Polikaitienė – Liturgijos sekcija (bažnyčios puošimas).

Marytė Newsom – Liturgijos sekcija (Jaunimo ir jaunų šeimų mišios).

Jūratė Venckienė – Liturgijos sekcija (Religinis auklėjimas ir mišių patarnautojai).

Dalia Jasiukonienė – Dvasinio atsinaujinimo sekcija.

Marytė Šepikaitė – Informacijos ir Soc. reikalų sekcija (Naujų parapijiečių kooptavimas).

Antanas Polikaitis – Informacijos ir socialinių reikalų sekcija (laikraščio leidyba).

Romas Žemaitaitis – Parapijos patalpų sekcija ir Mišių rinkliavos.

Ignas Bandžiulis – Mišių rinkliavos.

turi dalintis su kitų ne tik laime, bet taip pat sykiu kovoti su buvimo kliūtimis. Tarnyba ligoniams kaip tik ir yra šios pareigos įvykdymas. Nusigręžti nuo ligonio reiškia nusigręžti nuo pagrindinės žmogiškosios pareigos. Štai kodėl Kristus, atėjęs pasaulin atstatyti žmogiškosios būties, visų pirmą atsikreipė į ligonius. Jis atėjo gelbėti žmogų ne tik iš dvasios, bet iš kūno negalių.

Palikęs Bažnyčiai plėsti savo atpirkimą istorijoje, Kristus paliko jai tarnybą ligoniams. Jis pasakė: „Gydykite ligonius, apkuokite raupsuotuosius“ (Mt. 10, 8); „[į kurį miestą tik įeisite, gydykite jame esančius ligonius“ (Lk. 10, 8-9).

Šalia evangelijos skelbimo ir sakramentų teikimo tarnyba ligoniams turėjo būti naujo žmonių santykio apraiška.

Apaštalai, kai tik gavo Šventąją Dvasią, tuojau pat paliko ankštą pastogės kambarėlį Jeruzalėje ir tuojau atsikreipė ne tik į žmonių širdis, bet ir jų kūnus, varginamus ligų. Naudojo galią gydyti ligonius. O ši galia buvo tokia didelė, jog žmonės „ligonius išnešdavo į gatves ir guldydavo, kad, praeinant Petru, bent jo šešėlis apdengtų, ir taip jie būtų išgelbėti nuo savo ligų“. Tai liudija Šv. Lukas „Apaštalų Darbų“ knygoje (8, 7). Jis išvardija daugelio ligonių pagydimų, net mirusių prisikėlimų.

Ir šiandien ši galia Bažnyčioje nėra išnykusi. Ji reiškiasi šventųjų stebukluose, kurie, beveik visi su retomis išimtimis – yra gydomieji stebuklai.

Šalia tos gydymosi tarnybos Bažnyčioje yra taip pat

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Lietuvos Pranciškonai šventė kapitulą

Pranciškonų ordino nariai kas treji metai susirenka į specialų suvažiavimą, vadinamą kapitula. Tokios kapitulos tikslas yra aptarti vienuolinio gyvenimo reikalus ir išrinkti vadovybę.

Tokia lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos kapitula šiemet buvo sausio 11 – 17 d. Kretingos vienuolyne. Dalyvavo 22 delegatai. Prisilaikant tradicijos, kapitulai vadovauja iš Romos atsiųstas Generalinio ministro delegatas. Šiemet kapitulai vadovavo austras T. Willibald Hopfgartner.

Kapitulos pagrindinė mintis buvo – įžiūrėti ir nusakyti lietuvių pranciškonų identitetą naujoje Europoje. Buvo diskutuojamos iš anksto paruoštos temos, kaip pranciškoniškoji tapatybė, gyvenimo ir darbų prioritetai, evangelizavimo ir sielovados metodai, asmenybės ugdymas, studijos ir kt. Didelio dėmesio ir gilių diskusijų susilaukė delegato T. Willibaldo referatas „Malda – pranciškoniškojo gyvenimo centras“.

Sekantiems trejiems metams buvo išrinkta šio sąstato vadovybė:

provincijolas – T. Benediktas Jurčys, viceprovincijolas – T. Astijus Kungys, ir patarėjai: T. Linas Vodopjanovas, T. Evaldas Darulis, T. Andrius Dobrovolskas ir T. Juozapas Marija Žukauskas. Provincijos delegatas (igaliotinis) Š. Amerikai ir Kanadai - T.

Placidas Barius. Vietinių bendruomenių vyresnieji, klebonai, vikarai ir kt. bus renkami ir skiriami vėliau.

Nežiūrint labai šalto ir nepalankaus oro, kapitula praėjo pakilioje nuotaikoje. Dalyvius pradžiugino ir kapitulos darbus vainikavo Telšių vyskupas ordinaras Jonas Boruta, SJ, drauge su visais koncelebruodamas Šv. Mišias.

T. Aurelijus Kazimieras Kasparavičius

Lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos naujai išrinktoji vadovybė (iš k.): T. Linas Vodopjanovas OFM; T. Juozapas Marija Žukauskas OFM, T. Benediktas Sigitas Jurčys, OFM, T. Willibald Hopfgartner, OFM, T. Silvestras Astijus Kungys, OFM, T. Evaldas Darulis OFM, T. Andrius Dobrovolskas, OFM.

* * *

TARNYBA LIGONIAMS

gelbstimoji arba padedamoji tarnyba. Visi esame perspėjami, kad turime rūpintis sergančiais. Kiekvienam krikščioniui turėtų giliai įsmingi į širdį paties Jėzaus pasmerkimas tiems, kurie ligonius pamiršta. Jis yra pasakęs: „Eikite šalin nuo manęs, nes aš buvau ligonis, ir jūs manęs neaplinkėte“ (Mt. 25, 43).

Štai kodėl Bažnyčia meldžiasi už sergančius, rūpinasi jų slaugymu ir gydymu. Visur, kur skelbiama evangelija, kartu eina ir visapusiška tarnyba ligoniams. Visai nenuostabu, kad daugelio šventųjų kelias yra prasidėjęs kaip tik tarnyba ligoniams. Sekime jų pavyzdžiu ir visokiais būdais padėkime ligoniams; lankyme juos, melskimės už juos ir jiems padėkime.

Koplyčios sukakties šventė - per Tris Karalius

Sausio 4-ąją, per Trijų Karalių šventę, čia paminėta Šv. Onos koplyčios penkerių metų sukaktis. 1998 m. gruodžio 26 d. koplyčią pašventino tuometis Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, MIC. Ji buvo pastatyta per keturis mėnesius pagal architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio eskizinį projektą iš neogotikinio stiliaus lengvų medinių konstrukcijų. Dalyvavo daug dvasiškų ir aukštų valdžios atstovų.

Prieš šv. Mišias susirinkusiuosius aplankė ir pasveikino Tris Karaliai, visi dalyvavusieji kunigai aukojo šv. Mišias, o Ežerėlio vaikai gražiai pagiedojo. Zapyškio ir Ežerėlio klebonas kun. Antanas Mickevičius, aptarnaujantis ir Kačerginės koplyčią, padėjo visiems, prisidėjusiems prie

Šv. Onos koplyčia Kačerginėje

jų statybos, įteikdamas padėkos raštus.

XXI amžius

ISTORINĖS ATMINTIES STIPRINIMO KLAUSIMU

Jonas Matulaitis *

Esu Jonas Matulaitis, augau kaime, Šešupės pakrantėse, netoli Vokietijos sienos. Per tą sieną mano tėvas kadaise iš Prūsų į rusų okupuotą Lietuvą nešė draudžiamas lietuviškas knygas. Losangeliečiai žinote, kad įvairiomis progomis mėgstu pasiginčyti, bet kaip oficialus kalbėtojas tribūnoje nepasirodau. Kodėl frontininkų pirmininkė adv. Ž. Brinkienė mane pakvietė, tikrai nežinau. Manau, kad ne todėl, kad abu esame suvalkiečiai, bet gal todėl, kad partizaninėje veikloje turiu šokią tokią patirtį.

1941 metais prieš karą slapta perėjau Vokietijos sieną ne knygų, kaip tėvas parnešti, bet pabūti vokiečių kariuomenei vertėju, kai Vokietija pradėjo karą prieš Lietuvą okupavusią Sovietų sąjungą. O rusams 1944 vėl veržiantis Lietuvon, esu gavęs partizaninių kovų krikštą. Dabar talkinu Lietuvos Partizanų globos fondui paremti Lietuvos partizanus ir jų šeimas. Jei atsirastų aukotojų, mielai patarnaučiau. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių.

Tai tiek apie save.

Skačiau statistiką, kad 80% Lietuvos jaunimo nori iš Lietuvos išvykti ir dauguma pareiškia, kad Lietuvos nepriklausomybė jiems nieko nereiškia. Jie dar gan stipriai paliesti sovietinio auklėjimo. Tikėkime, kad svetimuose kraštuose jie kiek pasikeis, o sukūrę šeimas pajus reikalą savo vaikus išlaikyti lietuviškoje bendruomenėje. Lietuvoje gyvenanti iki 18 metų karta, nors dar senųjų mokytojų auklėjama, bent jau 13 metų kvėpavo nepriklausomos Lietuvos oru, ir į tą kartą atkreiptinas ypatingas dėmesys. Tokį turėtume parodyti jiems ir išsivijos lietuviai.

Pačiose mokyklose tautiniu auklėjimu nesirūpinama. Nesirūpinama ir visuomenės pinigais remiama išsivijos A.P.P.L.E. organizacija. Daug labiau Lietuvoje rūpinamasi tautinių mažumų teisėmis, pilietiniu ugdymu, o ne tautiniu auklėjimu, nors Lietuvos piliečiai gali būti ir Lietuvos priešai. Visi žinome, kad Lietuvos istorija sudaro tautinio auklėjimo pagrindą. Anais laikais mums

mokytojai sakydavo, kad žmonės be istorinės atminties yra žmonės be savo šaknų. Dabar tokie žmonės vadinami kosmopolitais.

Galime prisiminti, kuo mes patys anais laikais mokyklose didžiudavomės. Mus jaudino Lietuvos didžiųjų kunigaikščių žygiai, 40 metų nusitęsęs slaptas lietuviškų knygų gabenimas iš Prūsų, 1893 Kražių skerdynės, 1918–1921 metų nepriklausomybės kovos. Kas iš mūsų kartos neprisimena kovų dėl Vilniaus ties Širvintais ir Giedraičiais. Ten žuvusieji gali didžiulotis: jie laimėjo, nes Vilnius šiandien yra mūsų. Su pradžios mokyklos išsilavinimu jaunuoliai anais laikais žinojo ne tik apie Kudirką, Basanavičių, Maironį, bet ir apie Povilą Lukšį, pirmąjį kareivį, žuvusį nepriklausomybės kovose, ir pirmąjį karininką Antaną Juozapavičių. Jų visų paminklai ir šiandien tebepuošia karo muziejaus sodą Kaune.

Taip tautiniai išauklėtas kaimo jaunimas, 1940 m. Lietuvą užgriuvus nelaimėms, išėjo ginti Lietuvos nepriklausomybės. Išėjo niekieno neraginamas. Ir dabar prasideda pati

Pietų srities partizanų vadovaujantys asmenys su palydovais, vykstant į sąskrydį 1949.02.02. Antroje eilėje centre - Vanagas.

herojiškiausia lietuvių tautos istorija: a) 1941 metų sukilimas, b) 1941-1944 antinacinė rezistencija, c) 1944 –1952 partizanų kovos rusų okupuotoje Lietuvoje, d) katalikų Bažnyčios vedama rezistencija iki 1990 metų.

Partizaninių kovų laikotarpis yra pats didingiausias.

Ir kas labai liūdna, kad tą laikotarpį stengiasi apjuodinti ne tik kitataučiai, kurie iš savo tautos praeities kančių dabar daro "biznį", bet ir patys lietuviai, kurie patriotizmą laiko seniena.

Dabar daug rašoma apie rašytojo Mariaus Ivaškevičiaus romaną "Žali". Ten pilama dvokiančio purvo ant tautos laisvės ir garbingiausių kovotojų. Partizanų vadai pavaizduoti išsigimėliais, minimi pavardėmis.

Knygų, kurios teršia tautos sielą atsiranda visur. Bet sveikas organizmas nuo teršalų ginasi. Gintis reikia ne išsigimusio rašytojo persekiojimu, bet teisingos istorinės atmin-

ties jaunoje kartoje stiprinimu.

Abejoju, kad Lietuvos švietimo ir jaunimo auklėjimo vadovai pajėgtų suprasti istorinės atminties praradimo žalą ir panorėtų nenormalią padėtį taisyti. Iniciatyvą turėtų parodyti išeivija. Ta iniciatyva galėtų eiti trimis kryptimis:

1. Paruošti laisvės kovų temomis įdomios ir jaunimui lengvai prieinamos literatūros. Tą pareigą galėtų prisiimti Lietuvių Bendruomenės Švietimo taryba kartu su Lietuvių Rašytojų draugija.

2. Švietimo taryba galėtų tartis su "Skautų aidu", "Ateities" ir kitais jaunimo laikraščiais ir žurnalais, kad juose vietos rastų partizaninės temos, ir parūpinti lėšų literatūros konkursams.

3. LB ir Lietuvos Seimo komisija turėtų pajudinti tautinio auklėjimo vidurinėse mokyklose klausimą. Mokyklos ideologinių organizacijų nenori. Gerai susiorganizavęs yra kriminalinis jaunimas, o skautai, ateitininkai, kudirkiečiai, maironiečiai

skursta. Tie klausimai turėtų būti pradėti svarstyti.

Jaunoji lietuvių karta turi žinoti ne tik apie legendarinius partizanų vadus, didžiuosius mūšius kaip Kalniškės. Palių ar Kaišupio kaimo, kur šeši partizanai išklojo porą šimtų enkavedistų ir strībų, bet ir Katalikų Bažnyčios nuopelnus kovoje dėl tautos laisvės su jau minėtais vyskupais ir kunigais kaip Antanas Ylius ir Vytautas Gavėnas, kurie sudarė pirmąjį Suvalkijos partizanų štabą ir vokiečių globojo nacių naikinamus žydus. Į tautos didvyrių tarpą įrašytini kunigai kovotojai kaip Alfonsas Svarinskas, vysk. Sigitas Tamkevičius, kun. Karolis Garuckas ir kiti. Nepamirština ir antinacinė rezistencija bei jos kovotojai, taip gi rezistencija išeivijoje.

Jei ir dabartinė karta išaugs be šaknų, lengvai nupūs ją materializmo ir kosmopolitizmo vėjai.

* Pranešimas padarytas Los Angeles LFB politinių studijų savaitgalyje sausio 31 d. 2004 m.

2003 metai ir Medicare

Su naujais metais keičiasi ir kai kurie dalykai, keičiasi ir Medicare kai kurie patarnavimai. Part A – ligoninės mokėjimas.

Medicare – Part A moka ligoninės sąskaitas. Dirbančiam asmeniui yra išskaičiuojama iš jo algos mokestis, vadinamas FICA, ir mokama į Medicare ir “Soc. Sec.” fondą. Iš to Medicare fondo yra mokama pensininko, turinčio Medicare draudimą, ligoninės išlaidos.

Ne visos ligoninės išlaidos yra užmokamos. Pradinį ligoninės mokestį turi užsimokėti pats pacientas ar jo turimas kitas draudimas. Šiais metais pradinis (*deductible*) mokestis pakyla apie 3,5% per mokamą periodą – t. y. Buvo 812 dol., o šiemet yra 840 dol. Mokamas periodas (*benefit period*) prasideda tą dieną, kada asmuo yra paguldomas į ligoninę ar kitą medicinines priežiūros instituciją, ir pasibaigia, kada praeina 60 dienų nuo tos dienos, kai išėjo iš ligoninės. Nėra nustatyta, kiek mokamų periodų gali būti, bet kiekvieną kartą, kada asmuo atsigula ligoninėn ir kiton medicinines priežiūros institucijon, pradėjus 60 dienų nuo anksčiau buvusio, turi mokėti pradinį mokestį – 840 dol., o paskui mokėjimus jau perima Medicare.

Jeigu asmuo išbūna ligoninėje daugiau nei 60 dienų, jis turi primokėti kas dieną vadinamąjį *coinsurance*, kurį paprastai, jei pacientas turi kitą draudimą šalia Medicare, užmoka tas draudimas, jei ne – pats pacientas. Šis primokėjimas – *coinsurance* šiais metais yra pakeičiamas. Nuo 61 dienos iki 90 dienos buvimo ligoninėje, kiekvieno mokamo periodo dienis primokėjimas bus 210 dol., buvo 203 dol. Jei asmuo išbūna ligoninėje 91 ir daugiau – dienis primokėjimas pakeliamas iki 420 dol., o buvo 406 dol.

Jei asmuo yra paguldomas į *skilled nursing facility* ir išbūna tenai daugiau nei 20 dienų, jo *coinsurance* mokėjimai taip pat pakyla. Naujas *coinsurance* mokėjimas dienai 21 iki 100 dienos yra 105 dol. per

mokamą periodą, o buvo 101.50 dol.

Pakeičiamas apibūdinimas *home-bound* paciento. Asmeniui, kuris serga namuose ir gauna mokėjimus, nebus jie nutraukiami, jei jis kai kada apleis namus.

Part B – moka už medicininius patarnavimus, gaunamus ne ligoninėje – tai mokėjimai daktarams, už įvairius tyrimus ir t.t.

Ši dalis Medicare yra finansuojama iš fondo, į kurį kiekvienas pensininkas turi kas mėnesį mokėti. Tie mokėjimai yra keliami kasmet pagal tam tikrą formulę. Medicare įstatymas nustato mokėjimo didumą, kuris yra 25% numatytų galimų gydymo išlaidų, o kita dalis pinigų ateina iš įvairių federalinių fondų.

Mėnesiniai mokėjimai *Medicare Part B* pensininkams šiais metais pakeliami 8,7%. Šiais metais kiekvienas pensininkas mokės kas mėnesį 58,79 dol., pernai buvo 54 dol. Šis mokėjimas gali būti didesnis tiems, kurie nepasiėmė *Medicare Part B* draudimo, kai jiems suėjo 65 metai ir kai

jie tai galėjo padaryti.

Medicare Part B pradinis (*deductible*) mokėjimas pasilieka tas pats 100 dol.

Už medicininius patarnavimus ne ligoninėje *Medicare Part B* moka 80%, o pensininkas – pacientas arba jo draudimas kitus 20%.

Taip pat Medicare uždraudžia diskriminuoti pacientus ir nesuteikti jiems visų galimų medicininių patarnavimų, kurie turi Alzheimer's ligą ar kokią kitą demensijos formą. Nes kai kuriems pacientams, kurie turi Alzheimer's ligą, galima padėti vaistais, fizine ar kitokia terapija. Medicare mokės už nustatymą – diagnozavimą ir gydytojo pritaikymą pagal kiekvieno paciento reikalavimus.

Asmenys, kuriems sueina 65 metai, bet jie dar dirba, patartina išsiaiškinti dėl *Part B Medicare*, nes, jei galite gauti šį draudimą ir nepaimate kada galite, vėliau paėmę turėsite visą laiką daugiau mokėti.

Naudotasi Medicare pranešimais.

JAV LB KV Socialinių reikalų taryba
Parengė A. Šmulskšienė

Literatūros popietės programos dalyviai ir Los Angeles LF bičiuliai (iš k.): sėdi – poetas P. Visvydas, svečias iš Lietuvos rašytojas Petras Palilionis, Aldona Brazdžionienė, LFB pirm. Žibutė Brinkienė, rašytoja Alė Rūta, A. Žemaitaitis; stovi – A. Kulnys, V. Vidugiris, A. P. Raulinaitis, E. Dovydaitienė, J. Kojelis, rašytojas K. Milkovaitis, E. Vidugirienė, V. Lembertas, Ig. Medziukas, V. Gedgaudienė ir J. Pupius. Žiūrėk popietės aprašymą sausio numeryje. Juozo Pupiaus nuotr.

Abiejų JAV LB Krašto Valdybų posėdis

Nežiūrint didžiulės sniego pūgos, siaučiančios 2003 m. gruodžio 6 d., JAV LB Krašto valdybos senieji ir naujai išrinktieji nariai susirinko į Bridgeport, Ct, kur senoji Krašto valdyba perdavė "valdžią" naujai išrinktajai.

Pirmąjį plenarinį posėdį pravedė savo kadenciją baigęs valdybos pirm. Algimantas Gečys. Čia trumpai buvo kalbėta apie LB veiklos uždavinius, įstaigos veiklą, prisiminti išleisti trys leidiniai: "JAV LB penki dešimtmečiai", informacinis "Lankstinukas keliaujantiems į JAV", "Dainorėlis". Valdybos sekretorė Teresė Gečienė perdavė savo darbo patirtį, žinias apie bendradarbiavimą su apylinkėmis ir kt.

Antrajam posėdžiui vadovavo naujai išrinktos KV vykdomasis vicepirmininkas Alfonsas Dzikas. Jame valdybos nariai išgirdo apie būsimus pakitimus naujoje krašto valdyboje, apie naujus jai keliamus uždavinius.

Neatsitiktinai naujoji LB Krašto valdybos pirmininkė Vaiva Vėbraitė pasirinko į naująją valdybą ir ilgąmetę patirtį turinčius visuomenininkus ir naujus žmones. Jau po rugsėjo mėnesį įvykusios Omaha, NE, Krašto valdybos sesijos, naujoji pirmininkė kartu su iniciatyvinės grupės pagalba pradėjo formuoti naujos Krašto Valdybos paskirties viziją. Vaiva Vėbraitė pati gimusi Amerikoje, jaučia gilią pareigą plėtoti LB sampratą ir svarbą tarp visų imigracijos bangų, atkreipiant dėmesį į jaunimą.

JAV Lietuvių Bendruomenės taryba patvirtino Valdybos pirmininkės Vaivos Vėbraitės pateiktą valdybos sąrašą. Trijų metų kadencijai buvo patvirtinti sekantys asmenys:

Alfonsas Dzikas – Vykdomasis vicepirmininkas;

Indrė Biskytė – Ekonominių reikalų tarybos pirmininkė;

Marija Remienė – Kultūros tarybos pirmininkė;

Ses. Margarita Bareikaitė – re-

liginių reikalų pirmininkė;

Juozas Polikaitis – Socialinių reikalų pirmininkas;

Dalilė Polikaitienė – Švietimo tarybos pirmininkė;

Asta Banionytė – Visuomeninių reikalų pirmininkė;

Dr. Stasys Bačkaitis – Vicepirmininkas mokslo reikalams;

Dr. Elona Vaišnienė – Vicepirmininkė LB plėtrai;

Dr. Laima Karosienė – Vicepirmininkė finansų reikalams;

Sigita Šimkuvienė – Vicepirmininkė jaunimo reikalams;

Ramutis Pliura – Iždininkas;

Giedrė Stankūnienė – Sekretorė;

Regina Stankaitytė – Reikalų vedėja;

Laurynas Misevičius – Vicepirmininkas sporto reikalams ir Sporto Sąjungos atstovas;

Aras N. Mattas – JAV LB Jaunimo Sąjungos atstovas.

LB atstovais Lietuvių fondo pelno skirstymo komisijoje – dr. Ona Dugirdienė, Marius Laniauskas, Almis Kuolas, antrinku - Vytautas Janusonis.

Svarbu pažymėti, kad naujoje valdyboje prie sekretores pareigų yra

įsteigtas sekretoriatas. Penki jo nariai bus atsakingi už žinių telkimą, informacijos paskleidimą radijuje, spaudoje, LB ir kituose tinklapiuose.

Sekmadienį, krašto valdybos nariai dalyvavo Bridgeporto lietuvių Šv. Jurgio bažnyčioje Šv. Mišiose. Jų metu išgirdo skaitymus lietuvių kalba, o sielą pradžiugino smuikininkės Editos Orlynės atliekamos klasikos ir lietuviškų giesmių melodijos, priitarian vargonininkei M. Grosso.

Po mišių Krašto valdyba tęsė savo darbą toliau. Trečiame posėdyje buvo svarstytos tokios temos: Ryšiai su Lietuva, Grįžimo į Tėvynę centro padėtis, Spaudos atgavimo metų renginių aptarimas, ryšiai su ŠALFASS ir Sporto žaidynių aptarimas.

Šie metai Krašto Valdybai ypatingi kultūrinio gyvenimo srityje - artėja Šokių šventė Chicagoje, pradėta ruošti sekančių metų Dainų šventei, Spaudos atgavimo renginiai.

Ketvirtajame plenariniame posėdyje buvo sustatytas JAV LB XVII Krašto Valdybos darbų kalendorius, artimiausią susipažinta su Putnamo konferencijos "Nauji veidai - nauji sumanymai" rezoliucijomis.

Linkime ir tikimės, kad naujoji Krašto Valdyba su gabia ir entuziasinga pirmininke dar labiau suaktyvins ir išplėtos Lietuvių Bendruomenės veiklą.

Sigita Šimkuvienė

JAV LB Krašto valdybos senieji ir naujai išrinktieji nariai

Alf. Dziko nuotr.

Neįprasta Kalėdinė eglutė Connecticute

Jau ketveri metai iš eilės, kaip New Britain, CT, miesto viešojo biblioteka rengia įvairius kalėdinius labdaros renginius. Šiais metais ji pakvietė miesto gyventojus surengti kalėdinių eglių aukcioną. Lietuvių Bendruomenės New Britain apylinkės nariai aktyviai dalyvauja bibliotekos renginiuose. Šv. Andriejaus bažnyčios lietuvių choras Kalėdinėje popietėje giedojo kalėdines giesmes. Choro vadovė – vargonininkė Genzel ir New Britain Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Liūdžius visada patys pirmieji paragina savo tautiečius kuo aktyviau dalyvauti miesto renginiuose. Jonas ir An-

gelė Jonynai, gyvenantys Berlin miestelyje, paruošė visiems siurprizą – į aukcioną jie atsinešė gintarais išpuoštą simbolinę eglutę. Šios šeimos namuose vyrauja tikra lietuviška dvasia. Užrašas įėjus į namus byloja apie šių žmonių meilę savo gimtajam kraštui – “O tėviške, nors ne ant tavo žemės čia stovi tie namai, mūsų širdys, mūsų mintys kasdien su tavimi”. Prieš keletą metų J. Jonynas miške rado dvi įdomiai persipynusias sausas šakas, parsinešė į namus, gražiai nudažė, padarė stovą ir viską nulakavo. Angelė, kuri daugelį stebina savo išradingumu, sugalvojo į šias šakas įkomponuoti savo turimus gintarus -

Gintarais išpuošta Kalėdinė eglutė

Šv. Andriejaus bažnyčios choras gieda kalėdines giesmes

Juozas Liūdžius nuotraukos

paruošti gintarinę eglutę. Pernai metais ši kūrybinga moteris papuošė eglutę šiaudinukais. Savo sumanymu apie gintarinę eglutę ji pasidalijo su artimais draugais, kurie eglutei papuošti atnešė gintarų. Tad lietuvių šeimos papuošta eglutė buvo pati įdomiausia, gražiausia ir daugiausia lėšų surinkusi bibliotekai.

Sigita Šimkuvienė

2004 – KALBOS ir KNYGOS metai

Šiais 2004 metais Lietuva ir išeivija minės spaudos atgavimo 100 metų sukaktį. Lietuvos Respublikos Seimas sudarė šio šimtmečio minėjimo plačią programos komisiją, kurios pirmininku yra Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas. Išeivijos – JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenių renginių koordinatore paskirta JAV LB Tarybos pirmininkė Regina Narušienė.

Išeivijos spauda palaiko ryšius su po pasaulį išsiblaškiusiais tautiečiais, o taip pat su tautos kamieniu Lietuvoje. Išeivijoje spauda palaiko tautinę

gyvybę. Kai neliks lietuviško laikraščio ar knygos, išeivija liks be ateities. JAV Lietuvių Bendruomenė gerai supranta spaudos reikšmę; tad rugsėjo 12 – 13 dienų XVII Tarybos sesijoje Omahoje, NE, nutarė skelbti 2004 metus Lietuviškos Spaudos atgavimo metais ir įgaliojo LB Kultūros tarybą skatinti ir padėti LB apylinkėse tinkamai paminėti šią sukaktį.

Kultūros taryba į šią rezoliuciją atkreipė atitinkamą dėmesį ir ėmėsi organizacinio darbo. Neužtenka tik skelbti spausdinto žodžio reikšmę, bet reikia ir kultūros, ir meno. Kultūros

taryba artimai bendradarbiauja su tautos menininkais bei kultūrininkais. Jau yra pakviestas aktorius – žodžio menininkas Egidijus Stancikas, o taip pat jaunas dainininkas ir liaudies instrumentistas Mindaugas Jančauskas, kurie jau ruošia meninę programą šiai sukakčiai. Minėjimai prasidės balandžio 18 d. ir tęsis iki gegužės 16 d. Bus aplankyta 12 LB apylinkių. Be to, planuojame atsikviesti iš Lietuvos gerai angliškai kalbantį profesionalą, kuris aplankytų JAV 5-6 universitetus su paskaitomis apie Lietuvai reikšmingą sukaktį, kuri tapo įtraukta į UNESCO 2004-2005 metų reikšmingų sukakčių kalendorių. (nukelta į 16 psl.)

VYZAS & ASSOCIATES, P. C. ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE
KEARNY, NEW JERSEY 07032
(201) 998 - 2211

Licensed in New Jersey and New York

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

**TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.**

Aukos siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 elpaštas: TAUTFD@aol.com

KODIS FUNERAL HOME

63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

Silver Bell Baking Co.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai,
šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai.

Dalia Radžiūnas,
43-04 Junction Blvd.,
Corona, Queens, NY 11368.
Tel.: (718) 779-5156

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

*Čia skelbiame pavardes tų skaitytojų, kurie auko-
jo 2002 - 2004 metų "Darbininko" prenumeratai
ir jų čekius gavome iki sausio 15 d.*

*(Tąsa iš sausio numerio) Aukotojai, kurių čekiai
buvo gauti iki gruodžio 15, 2003:*

Po 25 dol.: Adeline Dauzickas, Boca Raton, FL;
Marija Kuprys, Cicero, IL; Algimantas Landsbergis,
Upper Marlboro, MD; Alphonse Pranckevicius, Worces-
ter, MA; Henrikas Laucius, Paterson, NJ; Frank
Petrauskas, Baldwinsville, NY; Petronella Simkus,
Maspeth, NY; Bertha Bedel, N. Bellmore, NY; Elena
Dapšienė, Omaha, NE; Nancy Guobaitis, Edgefield, SC;
Dr. Gina Skučas, San Antonio, TX; Ramunė Rimas,
Reston, VA.

Po 24 dol.: Helen P. Johnson, Richmond Hill, NY.

Po 20 dol.: Alfons Kontvis, Westminster, CA; Salome
Nyerges, Santa Monica, CA; Vytas Juozokas, New-
ington, CT; Julia P. Oreska, Deerfield Beach, FL;
Victoria Dėdinas, Sunny Hills, FL; Helen Dousa,
Watertown, MA; Balys Raugas, Delran, NJ; Ona
Adams, Brooklyn, NY.

Po 15 dol.: Birutė Gelazauskas, Hamden, CT;
Vytautas Anonis, Rego Park, NY.

Po 10 dol.: Biruta Papeliucka, Surfside, FL; E.
Varnienė, Slidell, LA; Emilia Sadonis, Verona, NJ.

**Aukotojai, kurių čekius gavome tarp gruodžio 15
ir sausio 15 d.:**

Po 200 dol.: Viktoras ir Teresė Prižgintai, Central
Valley, NY.

Po 150 dol.: Algirdas Šilbajoris, Ormond Beach, FL;
Vida Jankauskas, Woodhaven, NY.

Po 100 dol.: Kun. Joseph Svirskas, Haverhill, MA;
Frances Bumila, Raynham, MA; J. I. Baird, Oak Ridge,
NJ; Alphonse ir Laima Lileika, Carmel, NY; Caroline
ir Zigmąs Zalys, Hopewell Jet, NY; Aldona L. Baltch,
MD, ir George Gravrogkas, Menands, NY; Vitas Ka-
tinas, Richmond Hill, NY; William ir Marytė Kumeta,
Richmond Hill, NY; Petrė Dubauskas, Woodhaven, NY;
Josephina Senken, Woodhaven, NY;

Po 75 dol.: Vytautas Kamantas, Grand Rapids, MI.

Po 50 dol.: Hedwig Kontrimas, Mission Viejo, CA;
A. P., Putnam, CT; Kun. Clement Kasinskas, CT, W.
Hartford, CT; Elena Zmij, Fort Myers, FL; Josephine
A. Hodgins, Indialantic, FL; Vladas Barius, Lake Worth,
FL; Kathryn Sodonis, North Palm Beach, FL; Neda
Girmys, Canton, GA; Petronelė Staniskis, Baltimore,
MD; Eugenia Garunkstis, Severna Park, MD; Birutė
Jukniūnas, Silver Spring, MD; Teklė Bogusas, Boston,
MA; Stanley Zikas, Melrose, MA; Aniceta ir Antanas
Januska, Milton, MA; Stasys Rudys, Uxbridge, MA;
Joseph Simutis, Nashua, NH; Eugenija Raudys,
Bayville, NJ; Olga M. Wysocki, Parlin, NJ;

(Nukelta į 17-ą puslapį)

Šokių grupė "Vėtra" iš New Haveno, CT

Jau 20 metų kai New Haveno miesto ir artimų apylinkių lietuviai džiaugiasi šokių grupės "Vėtra" atliekamais šokiais. Ši lietuvių tautinių šokių grupė buvo įkurta 1983 m. New Haveno. Įkurti šią grupę paskatino noras dalyvauti 7-oje Tarptautinėje Lietuvių Tautinių šokių šventėje, kuri vyko 1984 m. Clevelande. Dauguma šios grupės kūrimo pradininkų buvo lietuvių kilmės suaugusieji, kurių dauguma buvo dalyvavę kitose lietuvių šokių grupėse būdami vaikai, paaugliai ar studentai. Pirmoji "Vėtros" šokių mokytoja buvo Rūta Mickūnas, kuri paruošė pirmuosius šios grupės šokius. Nuo 1987 m. šokių vadovė tapo Vaiva Vebraitė. Jau keleri metai ruošiant šokius jai talkininkauja Nancy Pawasauskas, kuri taip pat yra ir grupės administratorė.

"Vėtra" daugiausia atlieka lietuvių liaudies šokius sukurtus suaugusiems. Keletą šokių yra paruošę skirtus jaunimui ir studentams. New Ha-

(atkelta iš 14 psl.)

Spaudos lotyniškais rašmenimis draudimą caras Nikolajus II-asis panaikino 1904 m. gegužės 7-tąją dieną. Carinė administracija suprato, kad jai nepavyko per 40 metų palaužti mažos, bet ryžingos tautos pasipriešinimo rusifikacijai. Per tuos knygnešystės "gadynės" metus Lietuvoje kūrėsi knygnešių organizacijos, kurios šviesdamos tautą, kovojo prieš pavergėjus. Draudimo metu buvo išspausdinta ir paskleista po Lietuvą apie 5,5 milijonų egzempliorių lietuviškų raštų. JAV lietuviai daug padėjo pinigais ir net persiųdami knygas per Suomiją į Tilžę, iš kur knygnešiai jas skleidė Lietuvoje. Dabar gegužės 7-oji Lietuvoje minima kaip spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.

Išsivijoje niekas taip tautiečių nesujungia, kaip sava spauda. Tautinę gyvybę palaikančios spaudos reikia kiekvienam tautiečiui kaip praeityje, taip ir šiandien. Junkimės ir visi kartu ir visose apylinkėse minėkime savo kalbos bei laisvosios spaudos vertybes.

JAV LB Kultūros info

Jaunieji "Vėtros" šokėjai
Laura Žilytė ir Rolandas Kaulevičius

veno šokių grupė šoko 8-oje Lietuvių Tautinių šokių šventėje 1988 m. Hamilton, Ontario; 9-oje Šokių šventėje Chicagoje 1992 m., 11-oje Tautinių šokių šventėje Toronto, Kanadoje, kuri vyko 2000 m. 1994 m. šokėjai iš New Haveno dalyvavo Pasaulio Lietuvių dainų ir šokių šventėje Vilniuje.

"Vėtra" aktyviai dalyvauja ir New Haveno kultūriniame gyvenime. Šokdama tautinius šokius įvairiuose koncertuose, meno festivaliuose, ji supažindina New Haveno visuomenę su lietuvių kultūra. Tarp lietuvių tautinių šokių grupių "Vėtra" išsiskiria tuo, kad joje šoka šeimomis. Daug

metų grupėje šoka Vaivos Vebraitės vyras James Gustys, sūnus Sirvydas, Diana Merkevičiūtė-Cappello ir jos vyras Richard Cappello, Annetė Belevich, Barbara Vilčinskaitė-Schmidt, Žydrunas Gimbutas, Genutė Strimaitytė-Valenti. Juozas Karmuza ir jo žmona Daiva, Vaiva Gelažauskaitė ir jos tėvas Algimantas Geležauskas.

2001 m. "Vėtra" pasipildė naujais nariais - Ž. Macinskaite ir S. Šimkuvienė. 2003 m. "Vėtra" papildė dar grupę studentų, kurie dirba ir studijuoja bei aktyviai dalyvauja lietuviškuose renginiuose, tai - J. Mockutė, I. Chanko, L. Žilytė, R. Kiaulevičius. Tais pačiais metais į grupę įsijungė R. Morkeviciūtė, L. Stasaitis ir S. Rosen.

Paskutinius 2003 m. mėnesius šokių grupė "Vėtra" aktyviai dalyvavo kultūriniuose renginiuose Connecticut ir Massachusetts valstijose. Šoko Naujosios Anglijos Vyčių kultūriniame renginyje - "Meno mugė". Pasirodė Hartforde surengtame Halloween vakare, koncertavo konferencijos "Nauji veidai - nauji sumanymai" dalyviams, Bridgeporto ir New Haveno Vyčiams. Vasario mėnesį, Nepriklausomybės šventės metu, ansamblis koncertuos New Haveno Lietuvių Bendruomenei ir parodys savo atnaujintą programą.

Dabar šokėjai ruošiasi Tautinių šokių šventei, kuri vyks liepos mėnesį Chicagoje. Grupė atliks jaunų veteranų šokius. Palinkėkime "Vėtros" šokėjams ir jos mokytojoms sėkmingai puoselėti lietuvišką šokį.

Sigita Šimkuvienė

Tautinių šokių grupės "Vėtra" šokėjai

Worcester, MA**Lietuvos Nepriklausomybės šventę
švėsime**

Lietuvos Nepriklausomybės šventę švėsime **vasario 15 dieną, sekmadienį**. Ją ruošia Worcesterio Lietuvių Organizacijų taryba minėdama 86-šešerių metų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį.

10 val. ryte Kazimiero parapijos bažnyčioje Šv. Mišias už Lietuvą ir žuvusius už jos laisvę atnašaus, pamokslą pasakys ir bus pagrindinis kalbėtojas per minėjimą - Nekalto Marijos Prasidėjimo Vienuolijos seselių kapelionas kun. Vytautas Gedvainis iš Putnam, CT. Organizacijos dalyvaus su vėliavomis, moterys pasipuošusios tautiniais drabužiais. Giedos parapijos choras vadovaujamas vargonininkės Edith Roberts.

Po Mišių salėje rengiamas minėjimas ir programa, kurių metu bus renkamos aukos, pagal aukotojų pagėdavimą: Pasaulio Lietuvių Bendruomenei, JAV Krašto Bendruomenei, Tautos Fondui ir ALTui. Aukos galima įteikti minėjime, ar pasiųsti Tarybos išdininkui Algiiui Glodui 37 Sandy Glen Drive, Holden, MA 01520. Rengėjai prašo organizacijas ir visuomenę dalyvauti pamaldose, minėjime ir suteikti auką.

Po minėjimo visų dalyvių malonus pabendravimas. Sesės skautės vadovaujamos v.s. Irenos Markevičienės paruoš kavutę ir užkandėlius. Kviečiami visi, ypač naujai atvykusieji gausiai dalyvauti. Vienybė – tezydi.

Janina Miliauskienė

AUKOJO "DARBININKUI"

(atkelta iš 15-to psl)

Po 50 dol. aukojų:

A. ir J. Pumputis, Middletown, NY; Nijolė Brazenas, MD, Sparkill, NY; Lijolė ir John Černauskas, Woodhaven, NY; Jadvyga Kliorys, Cleveland, OH; Eufemija E. Steponis, Seven Hills, OH; Donna Sulmar,

Po 35 dol.: Sigita Liaukus, Shelton, CT; Vincent Trinavich, Boston, MA.

Po 30 dol.: Audronė Bartys, Sun City, AZ; Eugenija J. Treimanis, St. Pete Beach, FL; Virginija Gureckas, Germantown, MD; Joseph Vitenas, Oxon Hill, MD; Mary Zinke, Piscataway, NJ; Tadas Savickas, MD, Monticello, NY; Bruno Burchikas, Upper Darby, PA; Saule Satas, Warwick, RI.

Po 25 dol.: Nijolė E. Kent, Valencia, CA; V. ir E. Rastonis, Winter Springs, FL; Alg. ir Gražina Mikulskis, Sharpsburg, GA; Teresa Ilgunas, Hudson, MA; Antanas Girmius, Roslindale, MA; Dana Eikinas, Stoughton, MA; Alfonsas Petrutis, W. Hyannisport, MA; Genovaitė Bitėnas, Elizabeth, NJ; Donatas Uzas, Maspeth, NY; Henry Andruska, Woodhaven, NY; B. F. Redikis, Woodhaven, NY; Robert Šilbajoris, Durham, NC;

Aukos BALFui

Su dėkingumu ir pagarba skelbiu sąrašą asmenų, aukojusių BALFui 2003-čiais metais per New Yorko skyrių:

\$400.00 - Wesey-Vasiliauskas A. S.

\$300.00 - Andruška Henry.

Po \$200.00 - Milukas V. Leokadija; Pakulis Eugenija.

Po \$150.00 - Jankauskas V.A.; Littlefield Gaile, Pat.

\$120.00 - Dovydenas Jonas.

Po \$100.00 - Adams A.W., Alinskas T.R., Bobelis C.G., Budzeika G., Braženas N., Dr. Dičpinigaitis I.B., Dudėnas V., Jatulis M.L.; Jurys Z.Z., Karmazinas S.V., Pumputis A.J., Stankūnas J.G., Vedeckas A.R., v.v.s. "Židinys" Vilija; Žumbakis V. A.

Po \$80.00 - Anonis V.A..

Po \$75.00 - Ošlapas E.A., Simanavičius L.

Po \$50.00 - Armonas A.M., Barauskienė O., Česnavičius A.R., Dr. Dimas S., Giedraitis J.L., Ercius M.G. Katinas A.V., Kilius L.A.C., Dr. Kumpikaitė G., Liepinaitis A., Menčiūnas A., Norvila K.J., Penikas G., Pintsch A., Dr. Šimaitienė K., Remėza E., Rysavy A., Vaikutis V.S., Valaitis J.N., Vygantas M.

Po \$40.00 - Klosis W., Miknius A.

Po \$35.00 - Ilgutis A., Keblys K.

Po \$30.00 - Matulaitis A., Palys P.M.

Po \$25.00 - Čerkeliūnas J., Dičpinigaitis, Z., Janiūnas I.M., Kilius V.I., Lukoševičius A. B., Matulaitis J., Petraitis P.A., Raulinaitis Z.M., Dr. Saldaitis R., Skobeika S., Vainius K. E., Vazbys J.

Po \$20.00 - Elskus A., Gudelis L.M., Janušas A., Leonas G., Osmolskis O., Uzas D.

Po \$10.00 - Ašebergas B., Brakas M., Dėdinas A., Klevas S.

Vitas Katinas

Arvydas Barzdukas, Falls Church, VA.

Po 20 dol.: Louise M. Gudelis, Greenwich, CT; Peter Brazauskas, Paramus, NJ; Viktorija Buchholz, Kearny, NJ; S. Mazilis, Fishkill, NY; Jadvyga Leleiva, Richmond Hill, NY; Bruno Petrauskas, Rochester, NJ.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame.

**Aukos Kretingos Pranciškonų
"RUPESTĖLIŲ"
labdaros valgyklai**

Liuda Waingortin, Milton, MA, aukoja 100 dol.;

Victoria Norvaisa, Erie, PA, aukoja 60dol.;

Lola Pilis, Noank, CT aukoja 50 dol.;

Andrius Sinkevicius, Buffalo, NY, aukojų 45 dol.

Alina Krogerytė, Holden, MA, aukojų 25 dol.;

Anne Hasset, Ozone Park, NY, aukojų 10 dol.

New Yorka žinios

Sausio mėnesį oras New Yorke buvo labai šaltas. Sausio 16 d. temperatūra nukrito iki 1 laipsnio F, pasiekdama seną (1893 m.) rekordą. Sniego buvo 38 coliai, t. y. apie 15 colių daugiau nei normaliai.

Gavėnios pradžia – Pelenų diena šiemet išpuola vasario 25 d., trečiadienį. Tą dieną prasideda gavėnia – atgailos laikotarpis, kuris baigiasi Kristaus Prisikėlimo švente – Velykomis balandžio 11 d. Gavėnios metu katalikai, sulaukę 14 metų amžiaus, privalo susilaikyti nuo mėsos valgyimo Pelenų dieną ir kiekvieną penktadienį. Tikintieji nuo 18 iki 59 metų dar privalo Pelenų dieną ir Didįjį Penktadienį pasninkauti, t. y. valgyti tik tris kartus per dieną, privalgant tik vieną kartą, kitus du kartus tik lengvai užkandant.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, š. m. vasario 26 d. išvyksta į Floridą praveisti priešvėlykinį susikaupimą rytiniame Atlanto pakraštyje gyvenantiems lietuviams. Numato grįžti į savo rezidenciją V. Atsimainymo parapijoje (Trasfiguration Church) kovo 24 d.

Vytautas Maželis, teisininkas, fotomenininkas, gyv. Ridgewood, NY, sunegalavus sveikatai, sausio pradžioje išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į Lietuvą. Kurį laiką jis gyvens ir gydysis specialiuose slaugos namuose Vilniuje. Jo didžiulį fotografijų archyvą perima Chicagoje esantis Lietuvių Tyrimo ir studijų centras, kurios pirmininku yra Jonas Račkauskas, Ph. D. Viskas bus įjungta į St. Budrio lietuvių foto archyvą.

Šis "Darbininko" Nr. 2 (24) išsiunčiamas vasario 10 d. Sekantis Nr. 3 (25) numatytas išsiųsti kovo 9 d.

XII Lietuvių Tautinių šokių šventė įvyks š. m. liepos 2-4 d. Chicagoje / Rosemonte, IL. Ją rengia JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės kartu su Lietuvių tautinių šokių institutu. Šiuo metu vyksta šiai šventei lėšų telkimo vajas. Išsiunčiami vajaus laiškai lietuvių ir anglų kalbomis. Kas tokio laiško negavo, bet norėtų šios šventės rengimą paremti savo auka, prašomi rašyti čekį "XII Lithuanian Folk Dance Festival" ir jį siųsti: 2711 West 71-st. St., Chicago, IL 60629.

Vasario 16-sios minėjimas, kurį rengia Didžiojo New Yorko jungtinis komitetas: Lietuvių Bendruomenė, Tautos Fondas ir ALTas, įvyks 2004 m. vasario 15 d. Viešpaties Atsimainymo parapijos patalpose. Šv. Mišios – 11:15 val. parapijos bažnyčioje, minėjimas – 2:00 val. popiet parapijos salėje. Po mišių iki programos salėje veiks kavinė. Programoje pagrindinė kalbėtoja – Vaiva Vėbrautė, naujoji LB Krašto valdybos pirmininkė. Meninę programą atliks Juilliard muzikos mokykloje studijuoją pianistas Edvinas Minkštimas. Bus atilikti Čiurlionio, Chopin ir Debussy kūriniai. Visi kviečiami!

Vyskupo Th. Daily pagerbime, kuris įvyks š. m. vasario 12 d. 5 val. p.p. Nekalto Prasidėjimo centre, Douglaston, NY, lietuviams atstovaus: vysk. P. A. Baltakis, OFM, T. Pr. Giedgaudas, OFM, ir kun. Vyt. Volertas.

Elizabeth, NJ.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas įvyks š. m. vasario 29 d., Šv. Petro ir Povilo par. salėje, 216 Ripley Pl., Elizabeth, NJ, tuojau po 11 val. Šv. Mišių. Pagrindinę kalbą pasakys dr. Elona Vaišnienė iš Yale universiteto. Meninę dalį atliks Dr. Vinco Kudirkos lituanistinės mokyklos mokiniai, vad. Danguolės Didžbaliënės. Jaunimo choras, vad. Birutės Mockienės padainuos įvairias dainas. Čelo pagros Greg Cash. Šoks tautinių šokių grupė "Liepsna", vad. Zenatos Bublisenės. Po programos pabendravimas prie užkandžių ir atgaivos. Visus maloniai kviečia LB Elizabeth apylinkės valdyba.

Bronius Nemickas, Ph. D., teisininkas, iškilus visuomenės veikėjas, gyv. Maspeth, NY, mirė š. m. sausio 12 d. Wykoff ligoninėje. Velionis buvo gimęs 1909 m. Narvydiškių vnk., Obelių vlsč., Rokiškio apskr. Tėvai – Vladas Nemickas ir Karolina Varnaitė – Nemickienė.

Velionis 1929 m. baigė Šiaulių mokytojų seminariją. Mokytojavo įvairiose Lietuvos mokyklose. 1936 m. baigė VD universitete teisės fakultetą. Dirbo įvairiose Lietuvos įstaigose kaip teisininkas. 1947 m. Hamburgo universitete gavo teisių daktaro laipsnį. Visuomeninėje veikloje reiškėsi nuo 1933 m. Dirbo Vlike, Laisvės Komite, Lietuvių tautiniame sąjūdyje ir kt. Bendradarbiavo spaudoje.

Velionis buvo pašarvotas Hess-Miller laidotuvių koplyčioje Middle Village, NY. Maldas už velionį pravedė kun. Vytautas Volertas, V. Atsimainymo par. vikaras. Kalbėjo dr. Jonas Valaitis, kuris aptarė velionio plačią visuomeninę veiklą; Giedrė Kumpikaitė, PhD, atsisveikino LB vardu. Sausio 15 d. V. Atsimainymo bažnyčioje buvo aukotos laidotuvių mišios. Jas kconcelebravo kun. V. Volertas ir vysk. P. A. Baltakis, OFM, kuris po mišių plačiau nušvietė velionio biografinius bruožus. Velionio kūnas buvo palydėtas į Fresh Pond krematoriumą ir sudegintas. Nuliūdime liko trys sūnūs: Bronius, Kęstutis ir Jurgis ir jų šeimos. Velionio žmona Valerija mirė 2002 m. birželio mėn.

Ilstėkis ramybėje!

Kunigų Vienybės valdybos posėdis įvyks š. m. vasario 17., antradienį, 11 val. ryto Šv. Andriejaus par. patalpose New Britain, CT. Iš New Yorko vyksta vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir kun. Vytautas Volertas, valdybos vicepirmininkas.

SKELBIMAI

Lietuvių enciklopedijos pilnas komplektas skubiai parduodamas geromis sąlygomis. Skambinti: (718) 386-5450.

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.

Muzikas JONAS ŽUKAS "Muzikos barai" puslapiuose

Lietuvos Muzikų sąjunga Vilniuje išleidžia mėnesinį (nors daugiausia būna dvigubas, skirtas dviem mėnesiam) žurnalą "Muzikos barai" (vyr. redaktorė Audronė Nekrošienė). Jau pats žurnalo pavadinimas nusako jo paskirtį. Ten plačiai atsispindi ne tik Lietuvos muzikinio gyvenimo judėjimas, bet jame rašoma ir apie užsienyje gyvenančius muzikus, ten muziką studijuojančius studentus, jų veiklą ir pan.

To žurnalo 2003 m. lapkričio mėn. Nr. 11, Eglė Šeduikytė-Korienė, straipsnį pavadinusi "Jonas Žukas – prancūziškosios vargonų mokyklos kūrėjas Lietuvoje", rašo apie vargonininką, vargonų virtuozą Joną Žuką.

Iš to straipsnio sužinoma, kad Jonas Žukas 1933 m. Kauno konservatorijoje pas Juozą Naujalį sėkmingai baigė vargonų studijas. Pedagogų tarybos rekomenduotas ir gavęs valstybinę stipendiją, toliau vargonų studijas tęsė Paryžiuje pas vieną iš didžiausių prancūziškosios vargonų mokyklos kūrėjų, kompozitorių Marcel Duprę. Po 4 metų Valstybinėje konservatorijoje ir "Ecole Normale de Musique" studijas baigęs buvo apdovanotas aukščiausio laipsnio diplomu. ("La License d'Exécution d'Orgue") ir dar dviem kitais. Toliau, straipsnio autorė rašo apie J. Žuko veiklą grįžus į Lietuvą, vėliau Vokietijoje ir 1949 m. atvykus į JAV.

Straipsnis išsitiesęs per du ir trečdalį žurnalo puslapius, papuoštas trimis nuotraukomis, užbaigiamas J. Žuką sveikinant su jo 96-uoju gimtadieniu (g. 1907 m. lapkričio 12 d.) ir šių metų vasario 16 d. jam su-

teiktu Šiaurės Amerikos Lietuvių Muzikos sąjungos Garbės nario vardu.

Jonas Žukas, 1949 m. atvykęs į JAV, apsigyveno New Yorke. Prieš trejetą metų persikėlė arčiau prie savo sūnaus, fizikos mokslų daktaro Algimanto ir gyvena Baltimore, MD.

Šalia viso to, malonu pasidžiaugti, kad Žukui beartėjant prie 97-to gimtadienio jis buvo prisimintas, pagerbtas ir pasveikintas praėjusių metų spalio 19 d. Lietuvos radijo "Portretas" laidoje. Laidos įrašas pasiekė ir mane. Laida prasideda

skambinant J. S. Bach *Toccata in b Minor*. Laidos vedėja paaiškinusi, kad esąs įrašas iš J. Žuko vargonų koncerto, vykusio tautinėje Nekalto Prasidėjimo Švč. Marijos šventovėje, Washington, D.C., 1986 m., toliau pažvelgta į jo nueito gyvenimo ir meninės veiklos akimirkas. Po to seka pokalbis su buvusiu Kaune konservatorijos studentu, dabar žinomiu chorvedžiu, kompozitorium Pranu Šližiu, kuris labai šiltai atsiliepia apie buvusį savo profesorių J. Žuką. Vėl skamba vargonų muzikos detalė iš viršminėto koncerto. Vargonams nutilus, programos vedėja kalbina J. Žuką. Laidai artėjant į pabaigą, savo prisiminimais apie J. Žuką pasidalina ir jo brolis kontrabosistas Zigmąs Žukas.

Žymų vargonininką, virtuozą Joną Žuką sovietmečiu, kaip ir kitus kultūrininkus, dengė visiška tylą. Tik Lietuvai atgavus nepriklausomybę, tą penkiasdešimtmečių tylą praskleidus, buvo sužinota ir apie Joną Žuką.

p.palys

Maestro Jonas Žukas atlieka programą vargonais Baltimorės katedroje. Čia jis koncertavo 1983 ir 1987 m.

Knygos - geriausia dovana

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2004-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Lietuvių-anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Anglų-lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. ir 1 dol. persiuntimui. Dabar nupiginta kaina - 10 dol. su persiuntimu.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista

5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Nupiginta kaina - 18 dol. su persiuntimu.

Knygos gaunamos rašant:
Darbininkas-Administr.
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207
arba skambinant administracijai
tel.: 718-827-1351.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

NAUJA

DR. A. PAŠKAUS KNYGA

Ką tik pasirodė nauja kun. dr. Antano Paškaus knyga “Meilė – žmogaus pašaukimas”. Joje autorius iškelia autentišką meilę, aptaria jos santykį su kitomis žmogaus meilės formomis, nušviesdamas žmogaus meilių išraiškas. Taip pat svarstomi lyčių skirtumai biologinėje, psichologinėje ir dvasinėje plotmėje, analizuojama mūsų laikų meilės krizė.

Knyga gaunama: “Darbininko” administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, tel. (718) 827-1351. Kaina 8 dol. ir 2 dol. persiuntimas.

SKELBIMAI

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės *Vila Maria, P.O. Box 155, Thompson, CT 06277.*

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

DARBININKAS

341 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207-1999

RETURN SERVICE REQUESTED

Non-Profit Org.

U. S. Postage

PAID

BROOKLYN, N.Y.

Permit NO 5417